

F9. SOK-2011: Bærekraftig utvikling

Naturressurser og
klimaendringer

Naturressurser

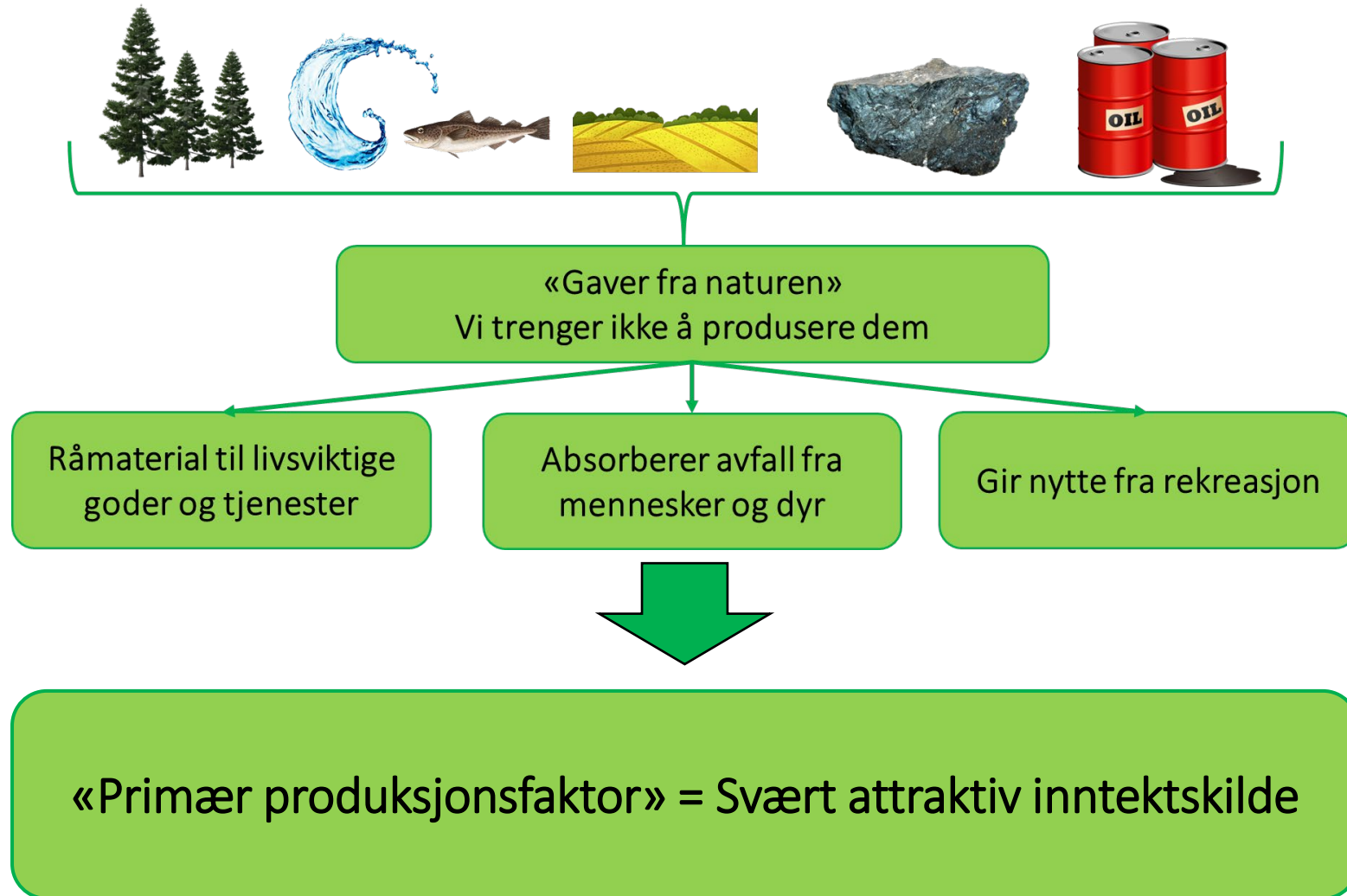
«Gaver fra naturen»
Vi trenger ikke å produsere dem

Råmaterial til livsviktige
goder og tjenester

Absorberer avfall fra
mennesker og dyr

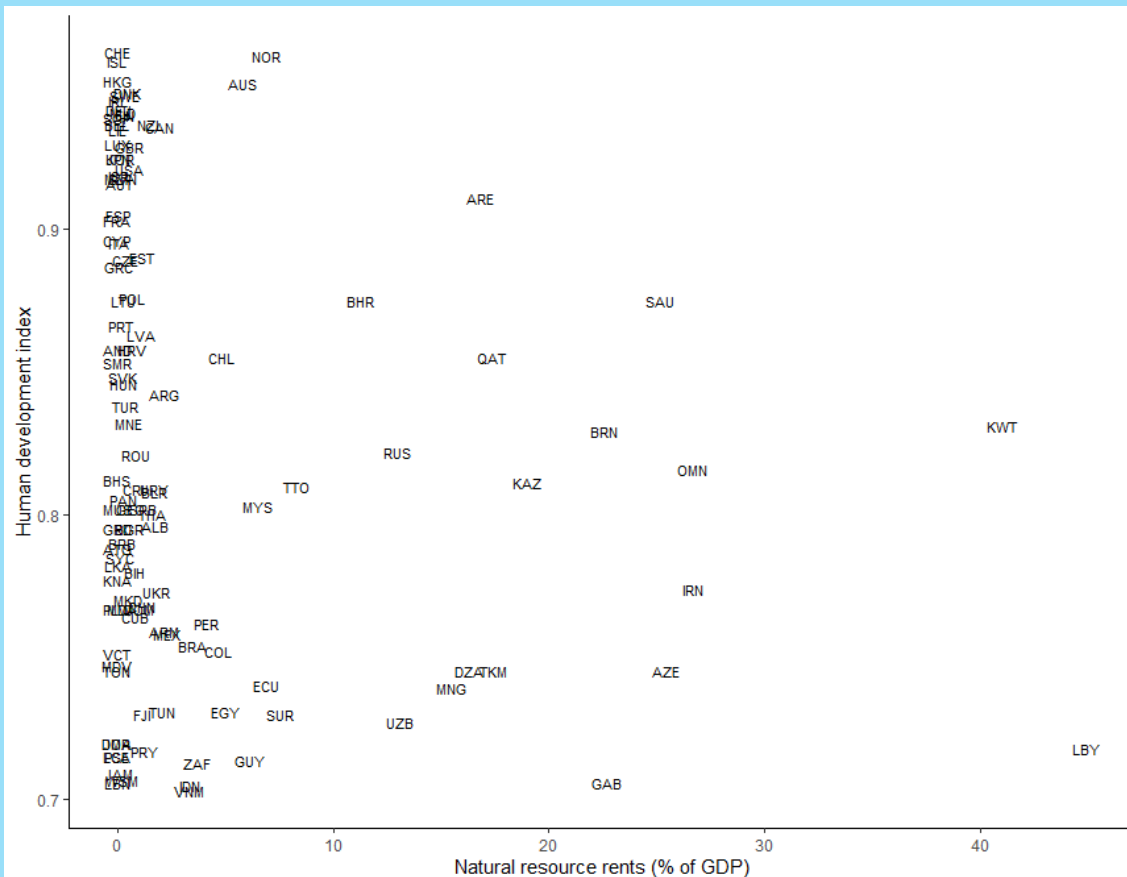
Gir nytte fra rekreasjon

Naturressurser

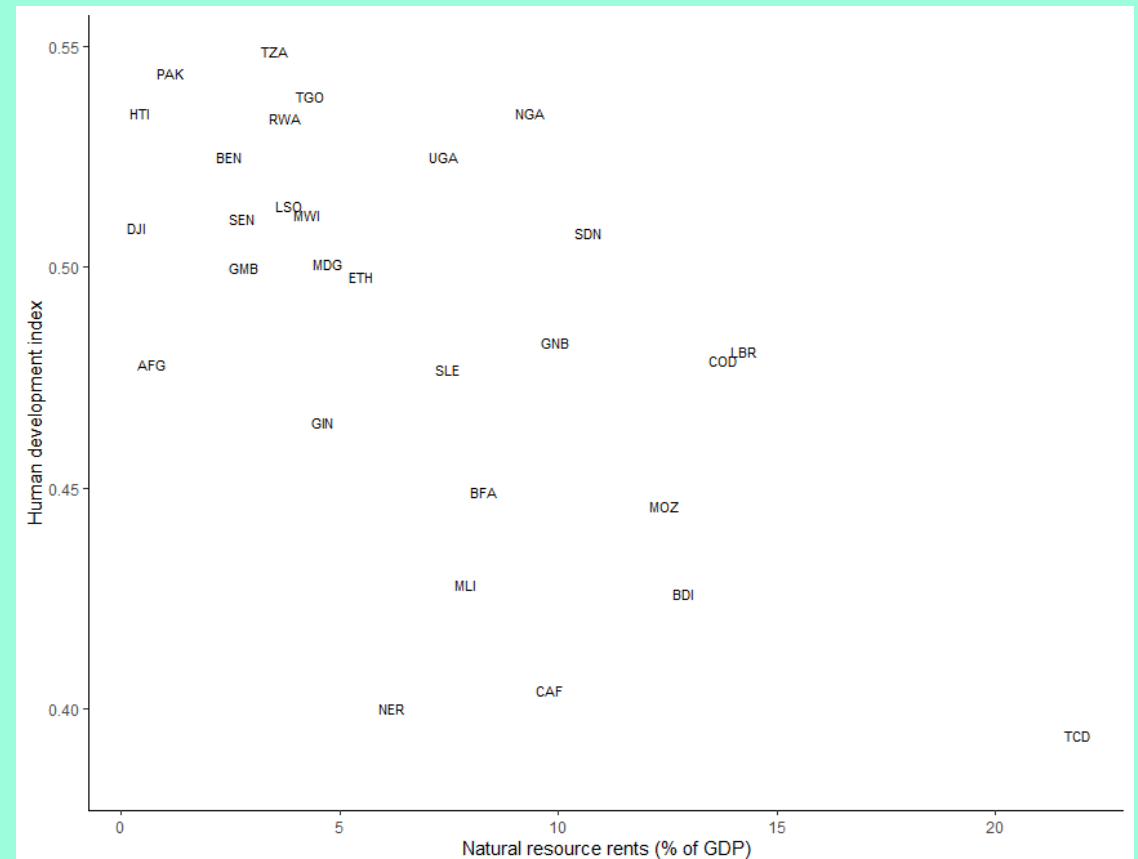

Menneskelig utvikling (HDI) og vekten av naturressurser i BNP

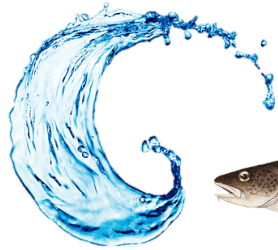
Høyt eller svært høyt nivå på utvikling (HDI = 0.7 -1)

Lavt nivå på utvikling (HDI = 0.4 – 0.55)

Naturressurser

Hvordan kan vi forklare at mange naturressurs-rike land har så lavt nivå på menneskelig utvikling?

«Problemet» med naturressurser

1. Stordriftsfordeler

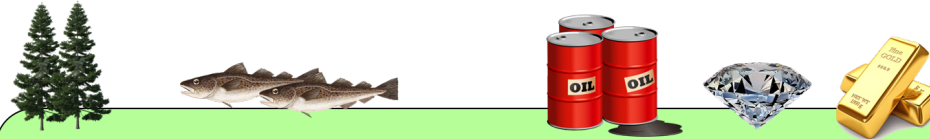
Naturressurser = gaver fra naturen som ikke trenger å bli produsert

Ofte store faste kostnader for å ekstrahere (stordriftsfordeler)

Ekstraksjon krever ofte avansert teknikk

«Problemet» med naturressurser

1. Stordriftsfordeler

Naturressurser = gaver fra naturen som ikke trenger å bli produsert

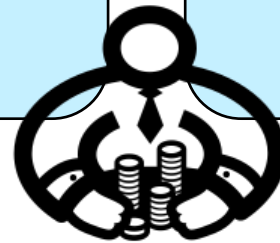
Ofte store faste kostnader for å ekstrahere (stordriftsfordeler)

Ekstraksjon krever ofte avansert teknikk

Markedsmakt i produksjonen
«Ekstraordinær» profitt

Fattige land:
Avhengighet av finansielt og
humant kapital fra utlandet
(multinasjonale bedrifter)

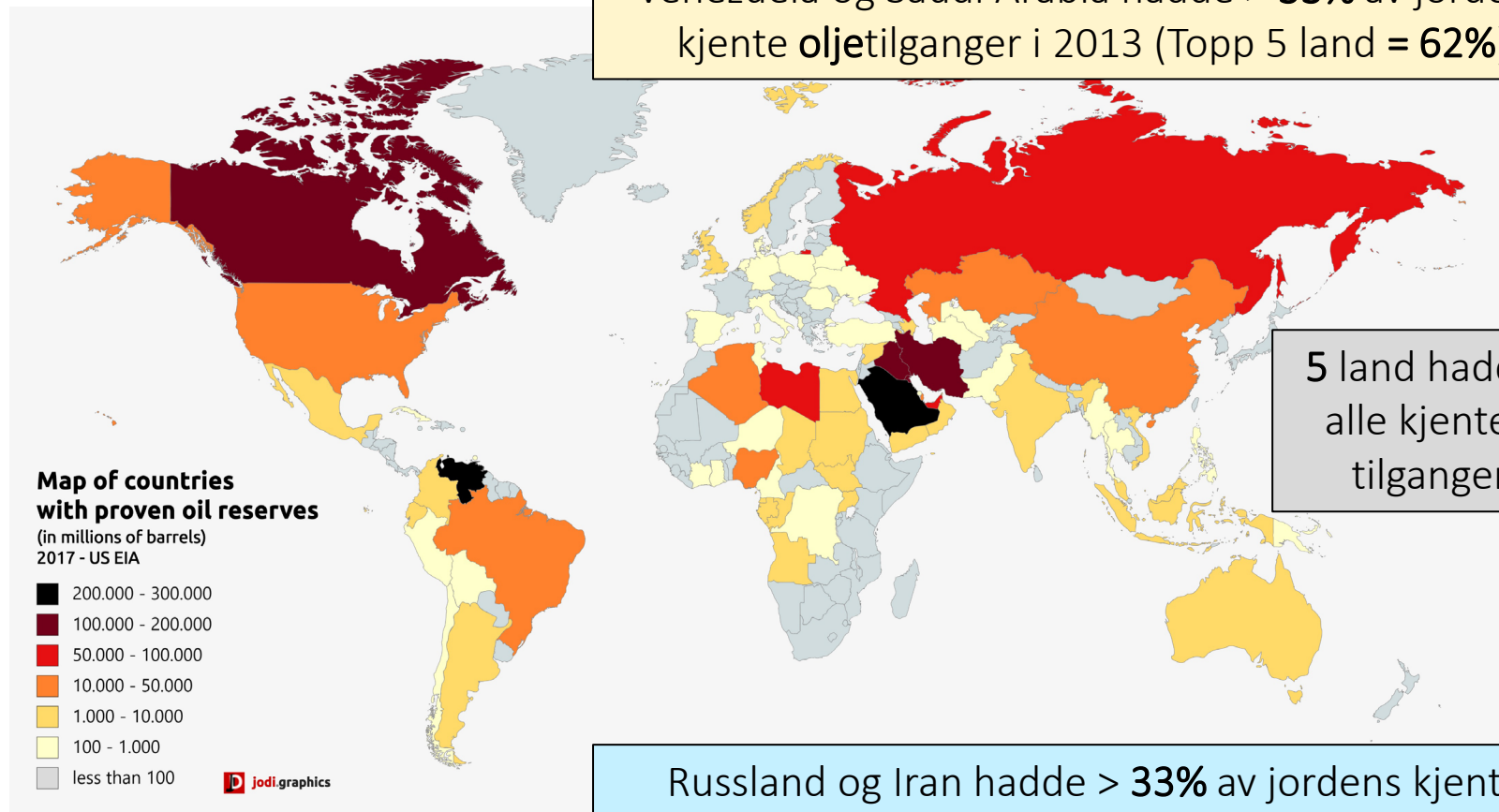
«Problemet» med naturressurser

2. Ujevn fordeling mellom land

Noen land har betydelig mer av en ressurs enn de kan bruke for egen konsum.

Andre land har betydelig mindre enn de trenger av samme ressurs.

Olje

Venezuela og Saudi Arabia hadde > 33% av jordens kjente **oljetilganger** i 2013 (Topp 5 land = 62%)

5 land hadde 72% av alle kjente **karbon-**tilganger i 2013

Russland og Iran hadde > 33% av jordens kjente **naturgass-tilganger** i 2013 (topp 5 land = 63%)

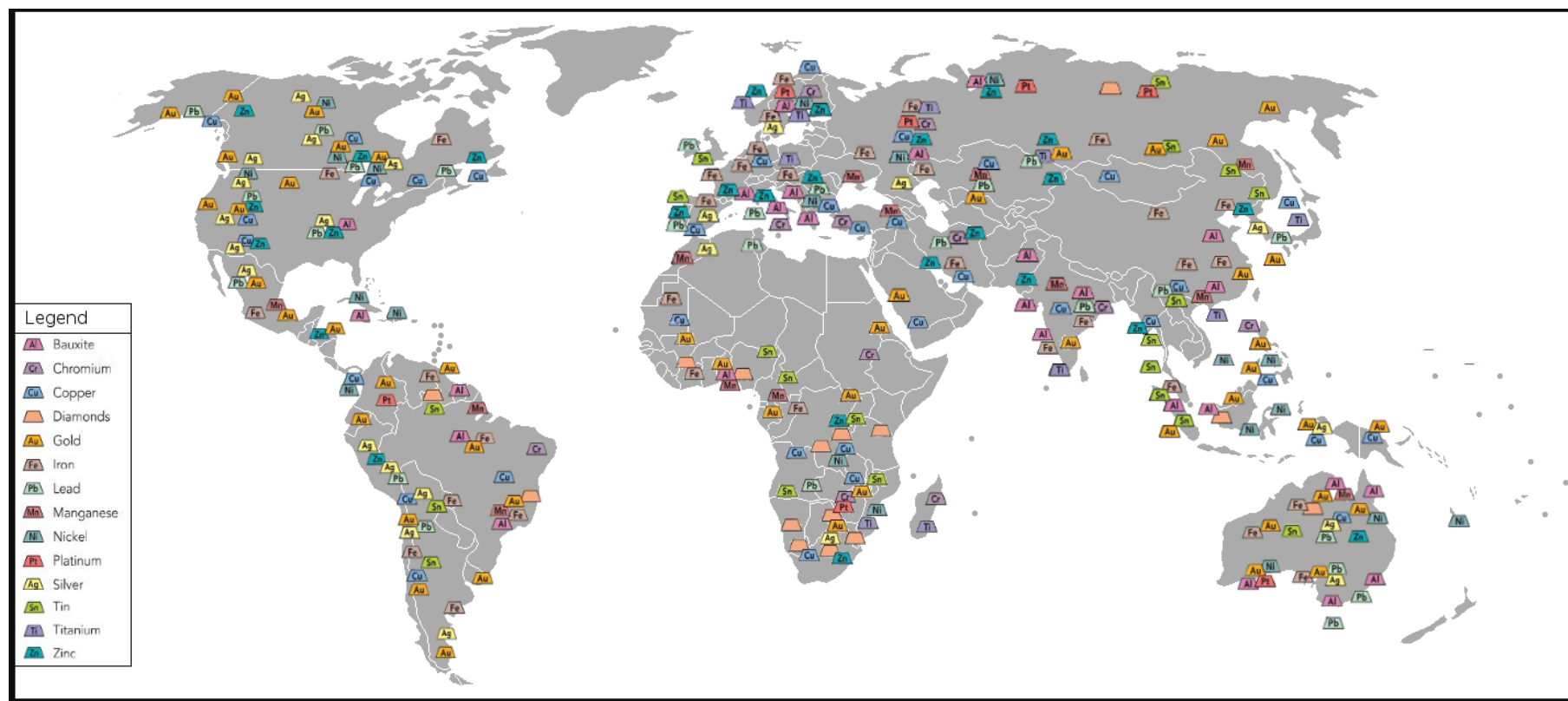
«Problemet» med naturressurser

2. Ujevn fordeling mellom land

Noen land har betydelig mer av en ressurs enn de kan bruke for egen konsum.

Andre land har betydelig mindre enn de trenger av samme ressurs.

Mineraler

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Simplified_world_mining_map_2.png

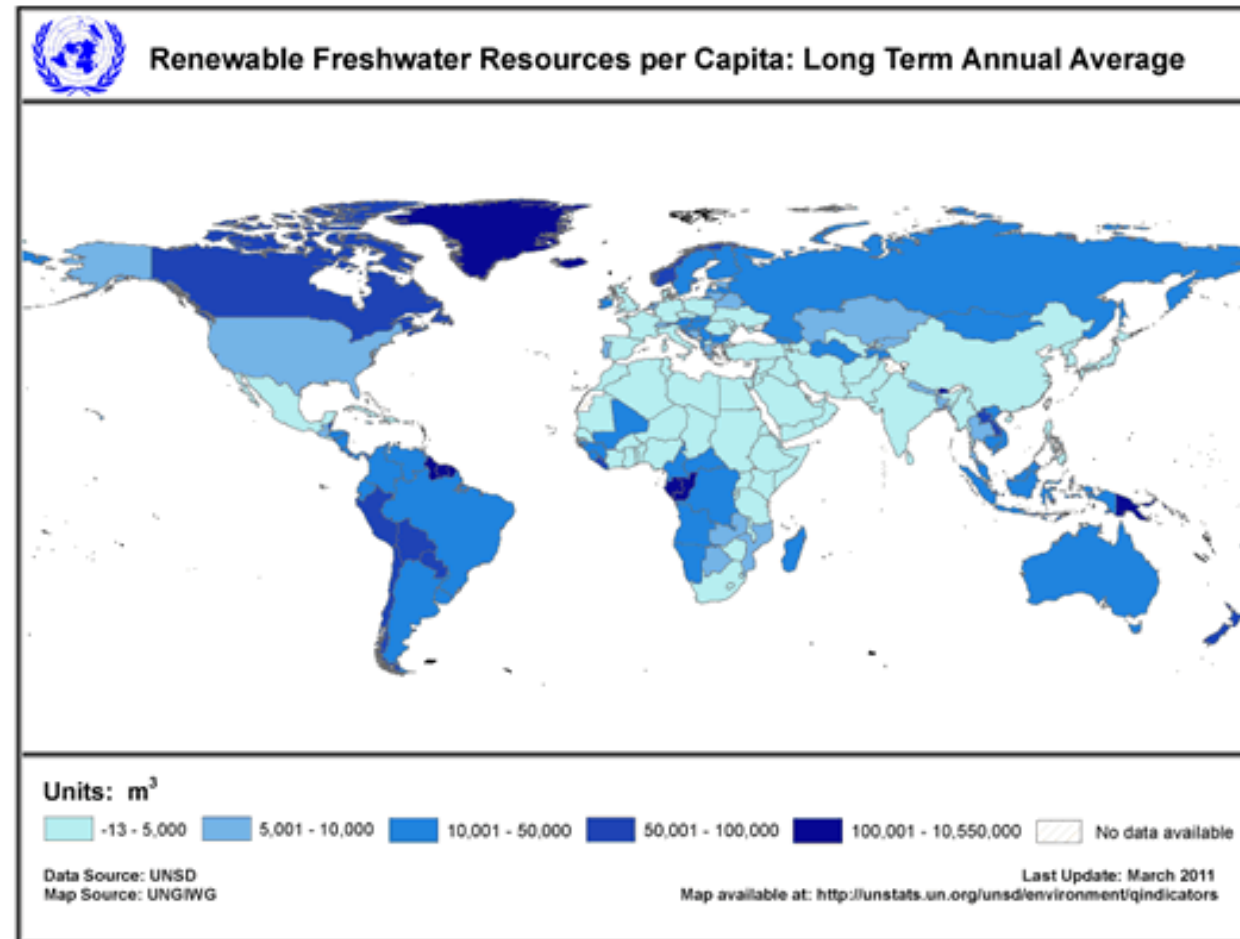
KVDP, Public domain, via Wikimedia Commons

«Problemet» med naturressurser

2. Ujevn fordeling mellom land

Noen land har betydelig mer av en ressurs enn de kan bruke for egen konsum.

Andre land har betydelig mindre enn de trenger av samme ressurs.

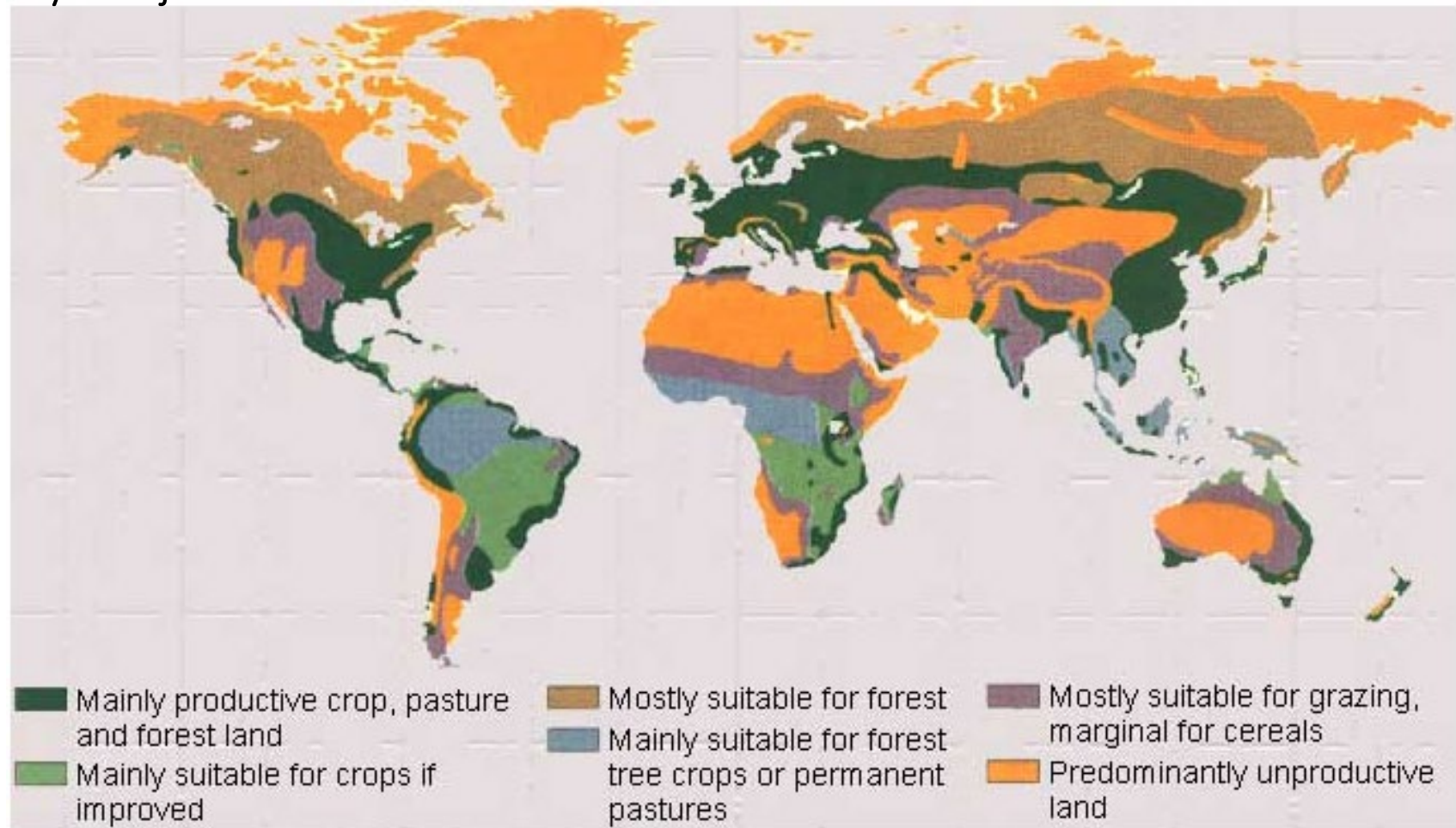
«Problemet» med naturressurser

2. Ujevn fordeling mellom land

Noen land har betydelig mer av en ressurs enn de kan bruke for egen konsum.

Andre land har betydelig mindre enn de trenger av samme ressurs.

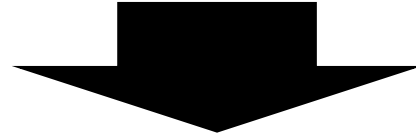
Dyrkbar jord

«Problemet» med naturressurser

2. Ujevn fordeling mellom land

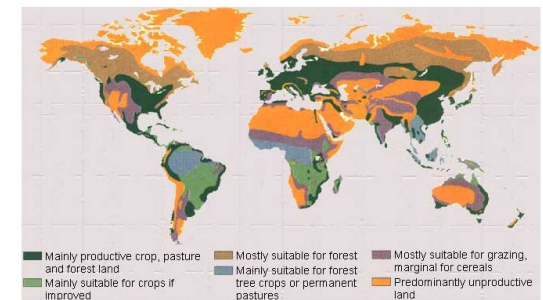
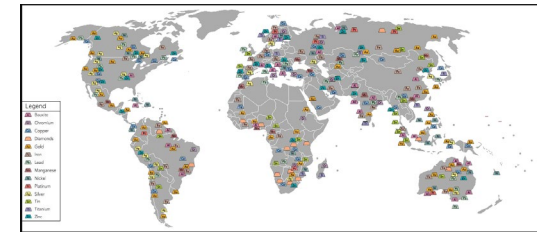
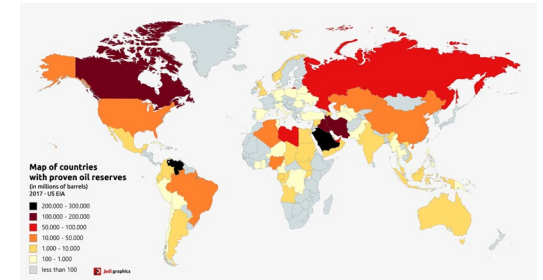
Noen land har betydelig mer av en ressurs enn de kan bruke for egen konsum.
Andre land har betydelig mindre enn de trenger av samme ressurs.

Naturressurser (framfor alt ikke fornybare)

=

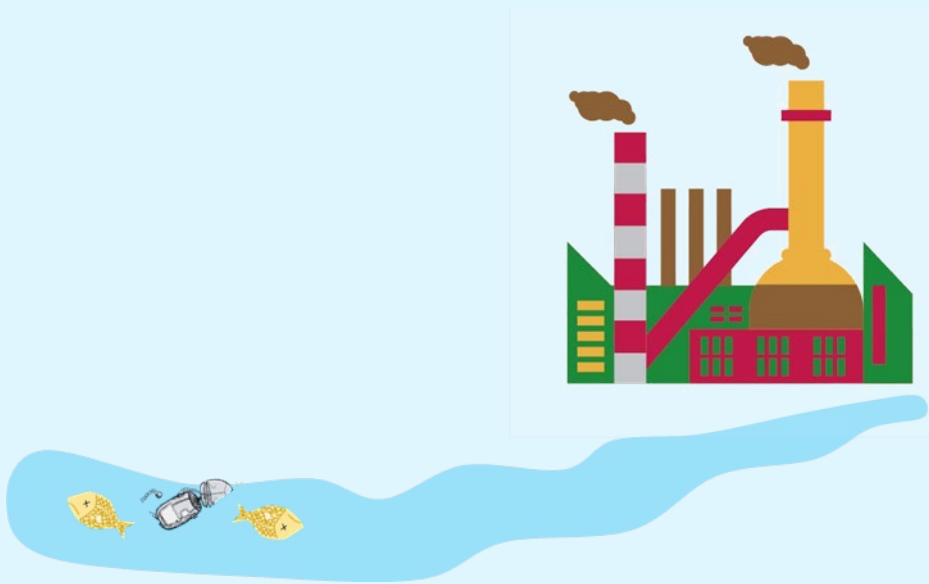
eksportgoder

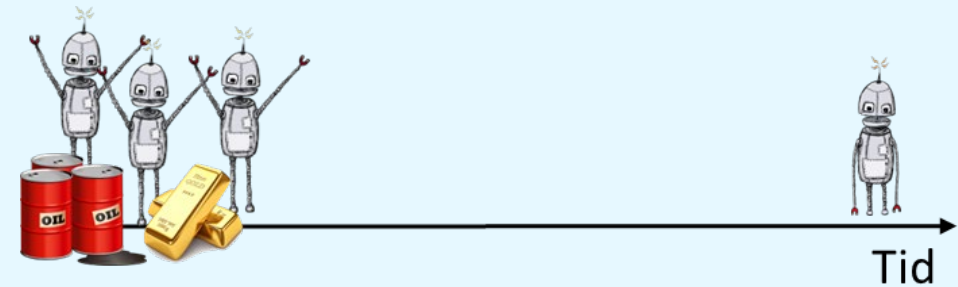
«Problemet» med naturressurser

3. Eksternaliteter

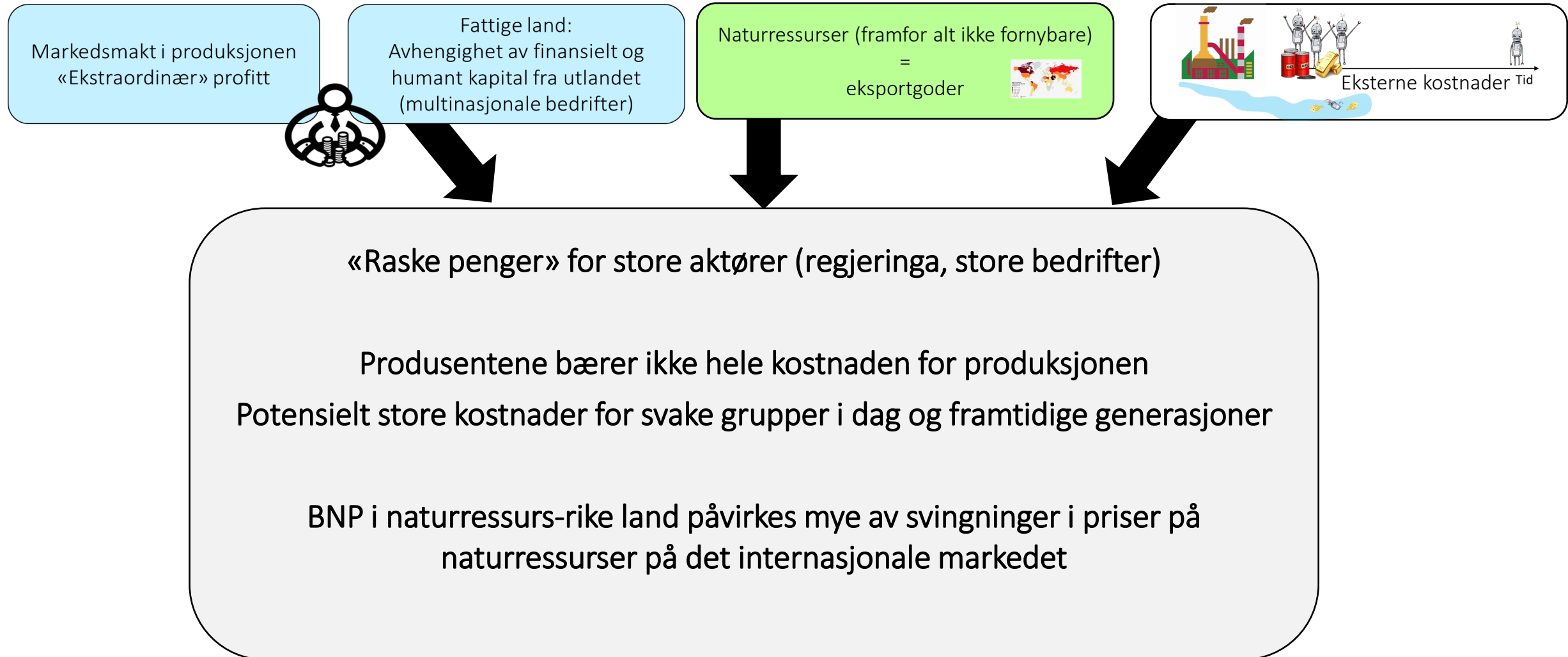
Ekstraksjonen av naturressurser kan føre til forurensning og/eller ødeleggelse av naturen

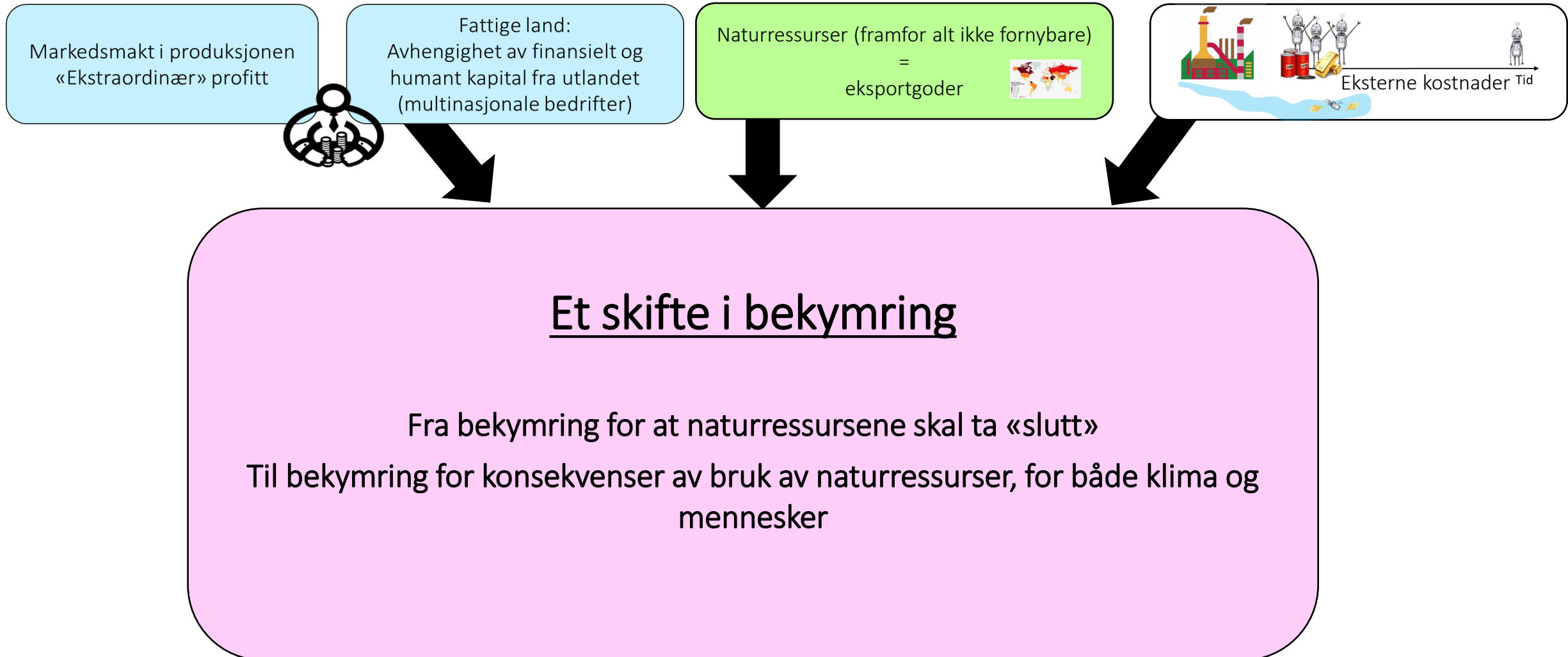
Bruk av ikke fornybare ressurser og et ikke-bærekraftig bruk av fornybare, endelige, naturressurser reduserer tilgangen til ressursene for framtidige generasjoner

«Problemet» med naturressurser

«Problemet» med naturressurser

«Problemet» med naturressurser:

«Dutch disease»

En plutselig økning i eksportinntektene (vanligvis som følge av funn av naturressurser) fører til høy inflasjon, økonomisk stagnasjon og økt statsgjeld

Eksempler

- Nederland 1960-tallet (fant naturgass)
- Australia 1850-tallet (fant gull)

«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

En økonomi med tre produksjonssektorer

Eksport-sektor
(Naturressurser)

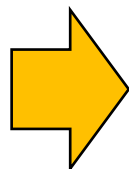
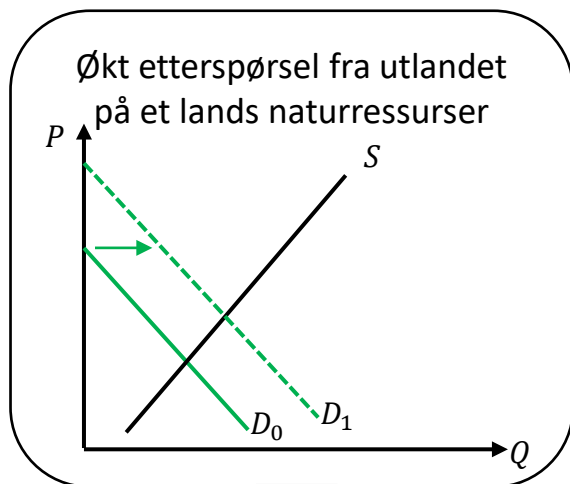
Eksport-sektor
(Andre goder)

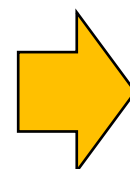
Innenlandsk sektor
(handler ikke med omverden,
f.eks. frisører, håndverker)

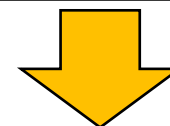
«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

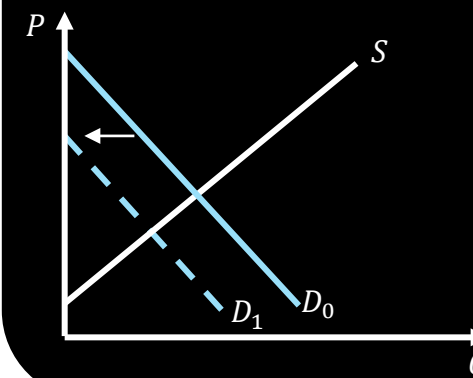
Økt etterspørsel på
landets valuta

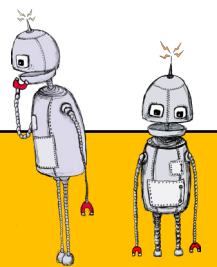
Vekselskursen
appresieres
(prisen på valutaen går
opp)

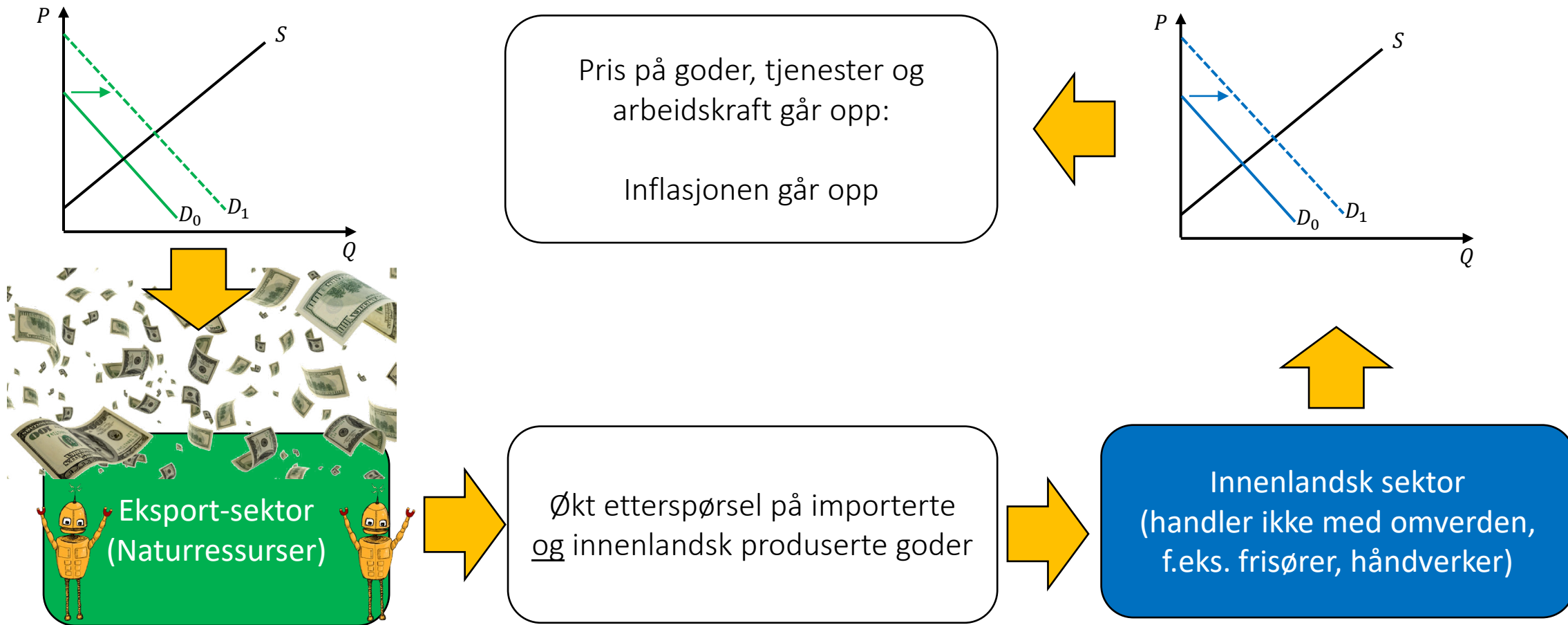
Eksport-sektor
(Andre goder)
Tap i konkurransekraft

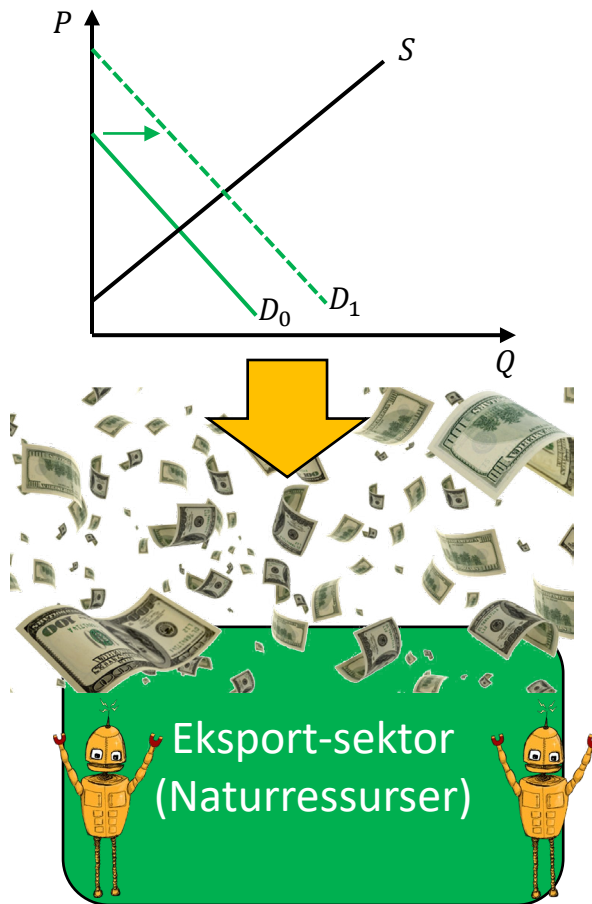
Produksjonsressurser

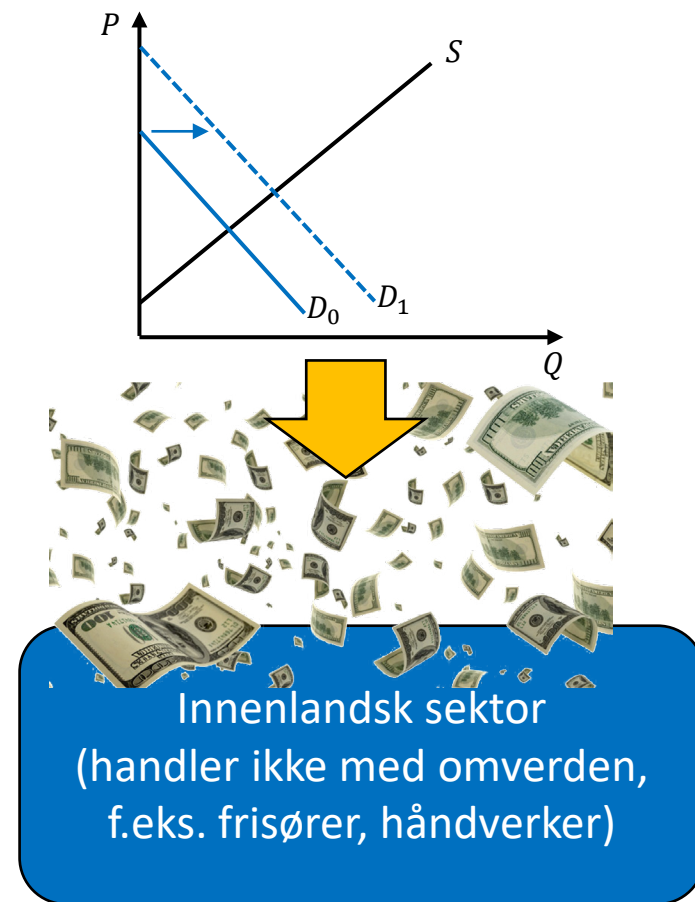
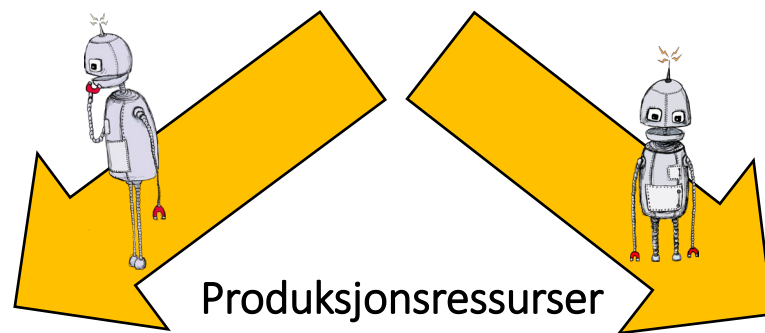
«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

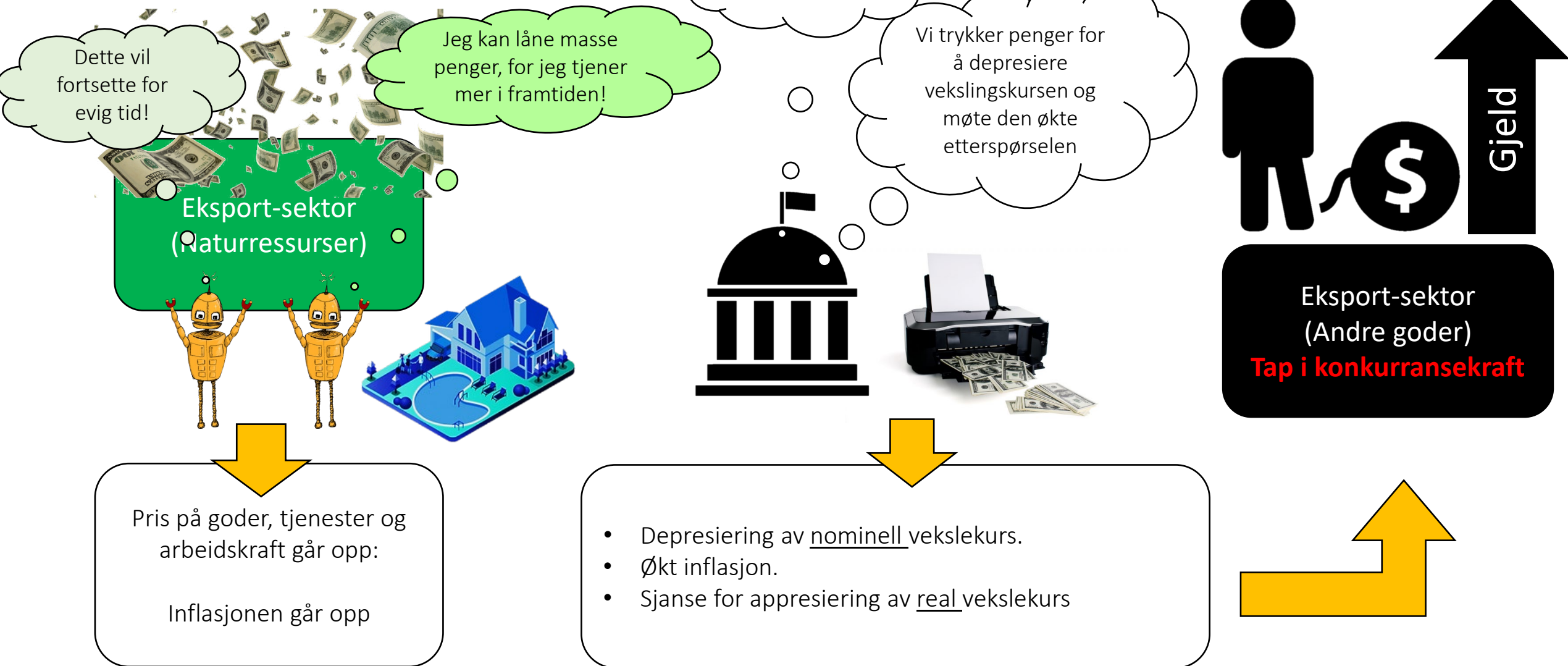

Eksport-sektor
(Andre goder)
Tap i konkurransekraft

Problem?

«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

1

Eksport-sektoren som produserer naturressursen, og den innenlandske sektoren som ikke handler med omverden, ekspanderer på bekostning av andre eksportsektorer (crowding-out)

Økonomien blir mindre diversifisert, og mer eksponert for variasjoner i etterspørsel på et enkelte gode (naturressurser)

«Problemet» med naturressurser: «Dutch disease»

To effekter

2

Dersom etterspørsels-sjokket ikke er permanent, eller om de økte inntektene til stor del blir brukt til kortsiktig konsum → Stor sjanse for høy inflasjon og gjeldproblematikk

«Problemet» med naturressurser:

«Dutch disease»

Medisin

1

Statsbudsjett-disiplin:
Bruk inntekten fra økt eksport til investeringer.
Invester ikke bare i «boom-sektorer» !

2

Diversifisere eksportsektoren (**ikke bare naturressurser!**)

3

Ha en selvstendig og konservativ sentralbank

4

Ha peiling på det **REALE** vekslekurset

«Problemet» med naturressurser:

«Naturressursenes forbannelse»

Land med mye (ikke fornybare) naturressurser opplever ofte:

- ❖ Lav økonomisk vekst,
- ❖ Lite demokrati og
- ❖ Generelt lite utvikling

Land med betydelig mindre naturressurser har ofte høyere økonomisk vekst, mer demokrati og mer utvikling.

Eksempler

Angola:

Olje, gass, diamanter, mm
HDI = 148/191

Demokratiske republikken Kongo:

Diamanter, gull, kobber, olje mm.
HDI = 179/191

Sierra Leone:

Diamanter, gull, bauksitt, platina mm.
HDI = 181/191

«Problemet» med naturressurser:

Naturressursenes forbannelse

Kronisk, forverret versjon av, «the Dutch disease»

«Raske penger» for store aktører (regjeringa, store bedrifter)

Produsentene bærer ikke hele kostnaden for produksjonen

Potensielt store kostnader for svake grupper i dag og framtidige generasjoner

BNP i naturressurs-rike land påvirkes mye av svingninger i priser på naturressurser på det internasjonale markedet

«Problemet» med naturressurser:

Naturressursenes forbannelse

Konsentrasjon av formue

Ikke bærekraftig bruk av naturressursene

Mangelfull håndtering av avfall og andre
eksterne kostnader

Inntektene brukes til å «kjøpe» og sikre
makt i framtiden

Korrupsjon

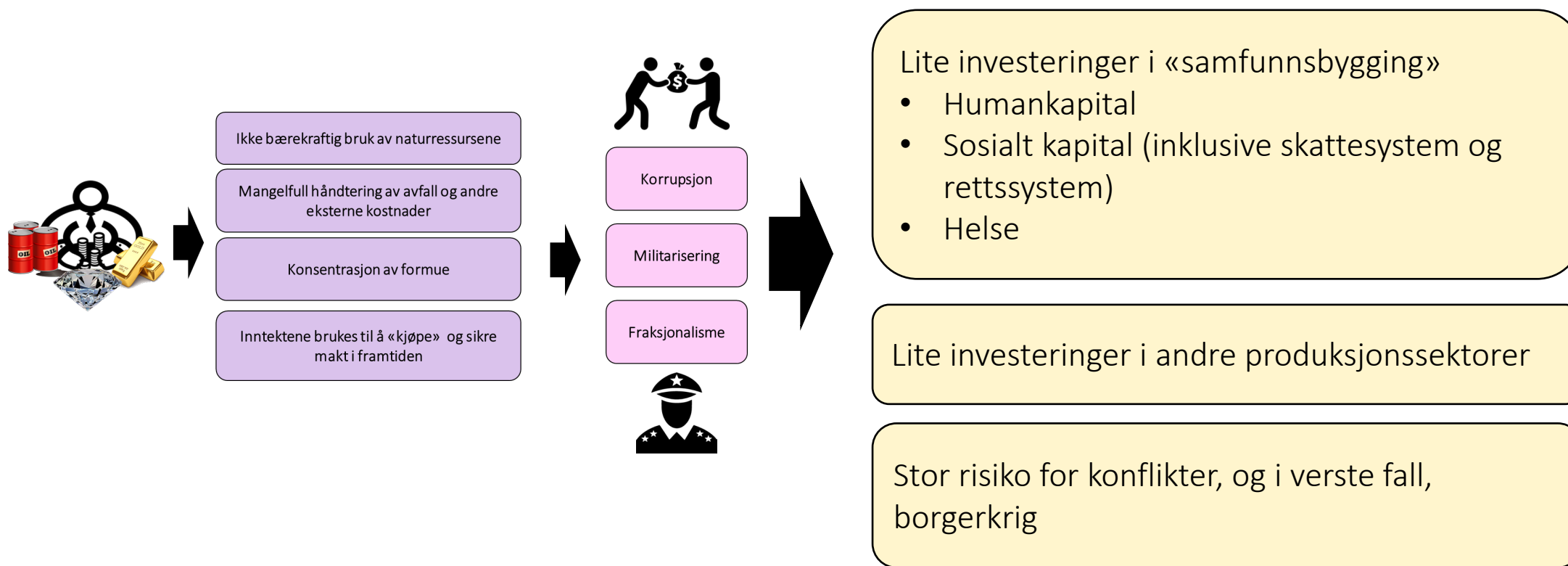
Militarisering

Fraksjonalisme

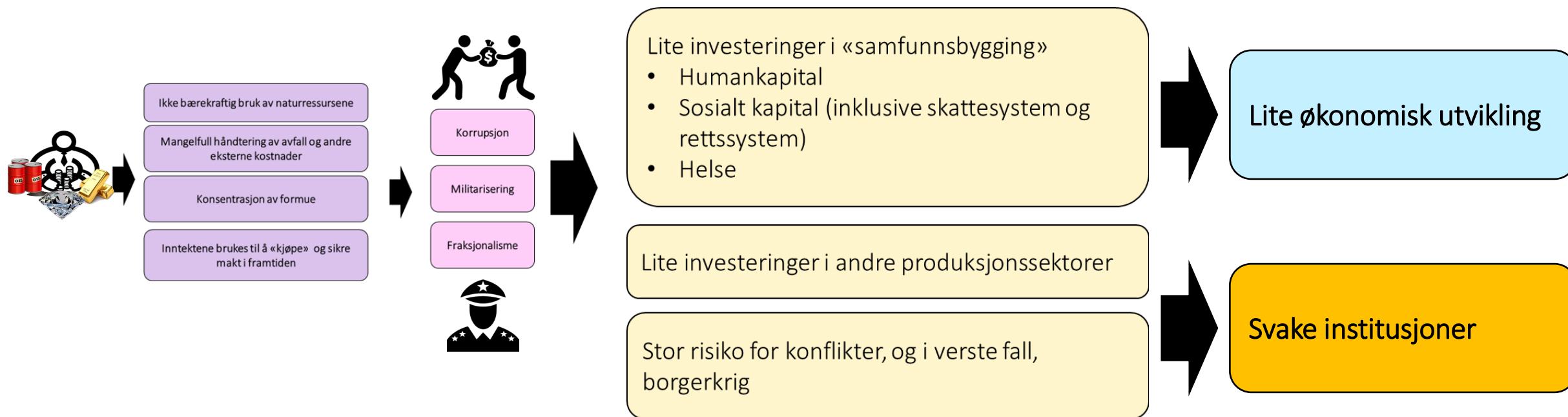

«Problemet» med naturressurser:

Naturressursenes forbannelse

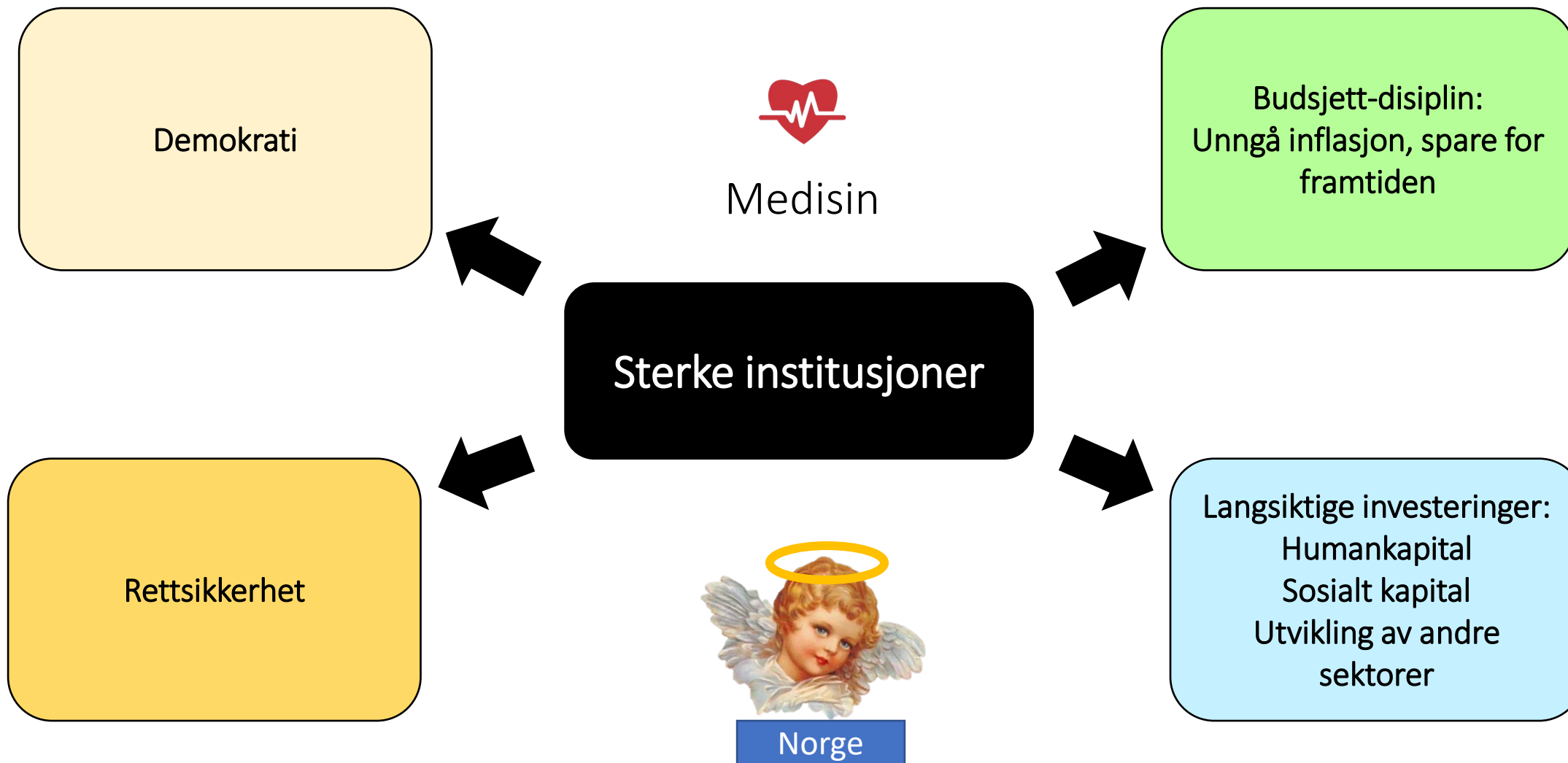

«Problemet» med naturressurser: Naturressursenes forbannelse

«Problemet» med naturressurser:

Naturressursenes forbannelse

«Problemet» med naturressurser: Naturressursenes forbannelse

Omdebattert!

Hvorfor har så mange naturressurs-rike land så svake institusjoner?

Ulike plasser ble
kolonialisert på ulike
måter

The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation

By Daron ACEMOGLU, SIMON JOHNSON, AND JAMES A. ROBINSON*

We exploit differences in European mortality rates to estimate the effect of institutions on economic performance. Europeans adopted very different colonization policies in different colonies, with different associated institutions. In places where Europeans faced high mortality rates, they could not settle and were more likely to set up extractive institutions. These institutions persisted to the present. Exploiting differences in European mortality rates as an instrument for current institutions, we estimate large effects of institutions on income per capita. Once the effect of institutions is controlled for, countries in Africa or those closer to the equator do not have lower incomes. (JEL O11, P16, P51)

<https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.91.5.1369>

Måten ulike land ble
kolonialiserte på
påvirket oppbyggingen
av institusjonene i
landet

<https://www.nationalgeographic.com/culture/article/colonialism>

«Problemet» med naturressurser: Naturressursenes forbannelse

Omdebattert!

Hvorfor har så mange naturressurs-rike land så svake institusjoner?

Noen plasser hadde hyggelig klima, og mye dyrkbar mark.

Kolonistene bosatte seg med sine familier og urbefolkningen ble i stort utryddet (av vold og sykdommer).

Kolonistene bygget opp institusjoner for å bygge et samfunn der de ville bo.

<https://www.bl.uk/collection-items/maps-of-the-americas-c-1687>

Sterke institusjoner

https://library.princeton.edu/visual_materials/maps/websites/af-rica/maps-continent/continent.html

Svake institusjoner

Andre plasser hadde hett klima, tette skoger, mye sykdommer og naturressurser som kunne «hentes ut».

Her bosatte seg ikke kolonistene. De hentet ut ressurser (naturressurser og arbeidskraft).

Kolonistene bygget kun opp institusjoner for å kunne ekstrahere så mye ressurser som mulig (inkl å støtte noen grupper mot andre)

Bærekraftig forvaltning av naturressurser

Et skifte i bekymring

Fra bekymring for at naturressursene skal ta «slutt»
Til bekymring for konsekvenser av bruk av naturressurser, for både klima og mennesker

Overforbruk av fornybare ressurser

Effekter av klimaendringer

Forurensing og
overforbruk av elver og
vann til irrigasjon

Avskoging
(tap av biodiversitet, erosjon,
CO2-absorpsjon)

Overfiske

Økte variasjoner i mengde
nedbør (tørke, flom)

Flere stormer

Flere og mer
intense hetebølger

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Skog og land

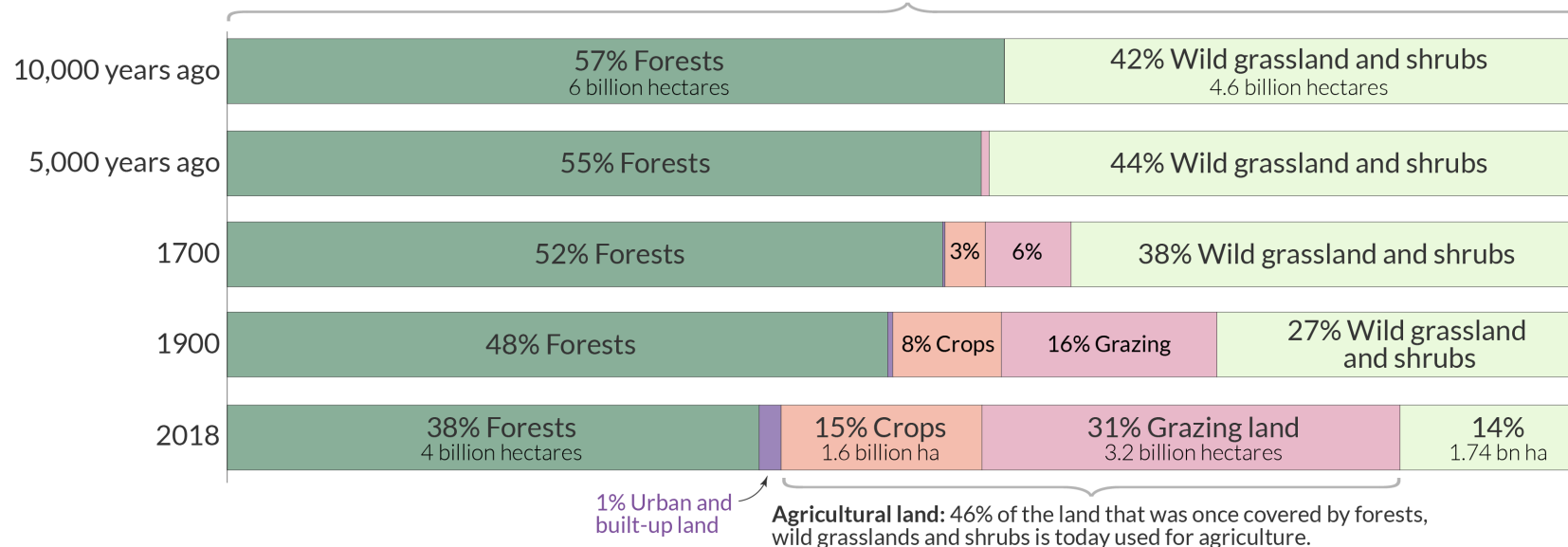
Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Humanity destroyed one third of the world's forests by expanding agricultural land

Agriculture is by far the largest driver of deforestation. To bring deforestation to an end humanity has to find ways to produce more food on less land.

10,000 years ago, 10.6 billion hectares — 71% of the earth's land surface — were covered by forests, shrubs, and grasslands.
The remaining 29% are covered by deserts, glaciers, rocky terrain and other barren land.

The bad news

En svært stor andel av jordens yte blir allerede brukt til å produsere mat og andre goder

Data: Historical data on forests from Williams (2003) – Deforesting the Earth. Historical data on agriculture from The History Database of Global Environment (HYDE). Modern data from the FAO.

[OurWorldinData.org](https://ourworldindata.org) – Research and data to make progress against the world's largest problems.

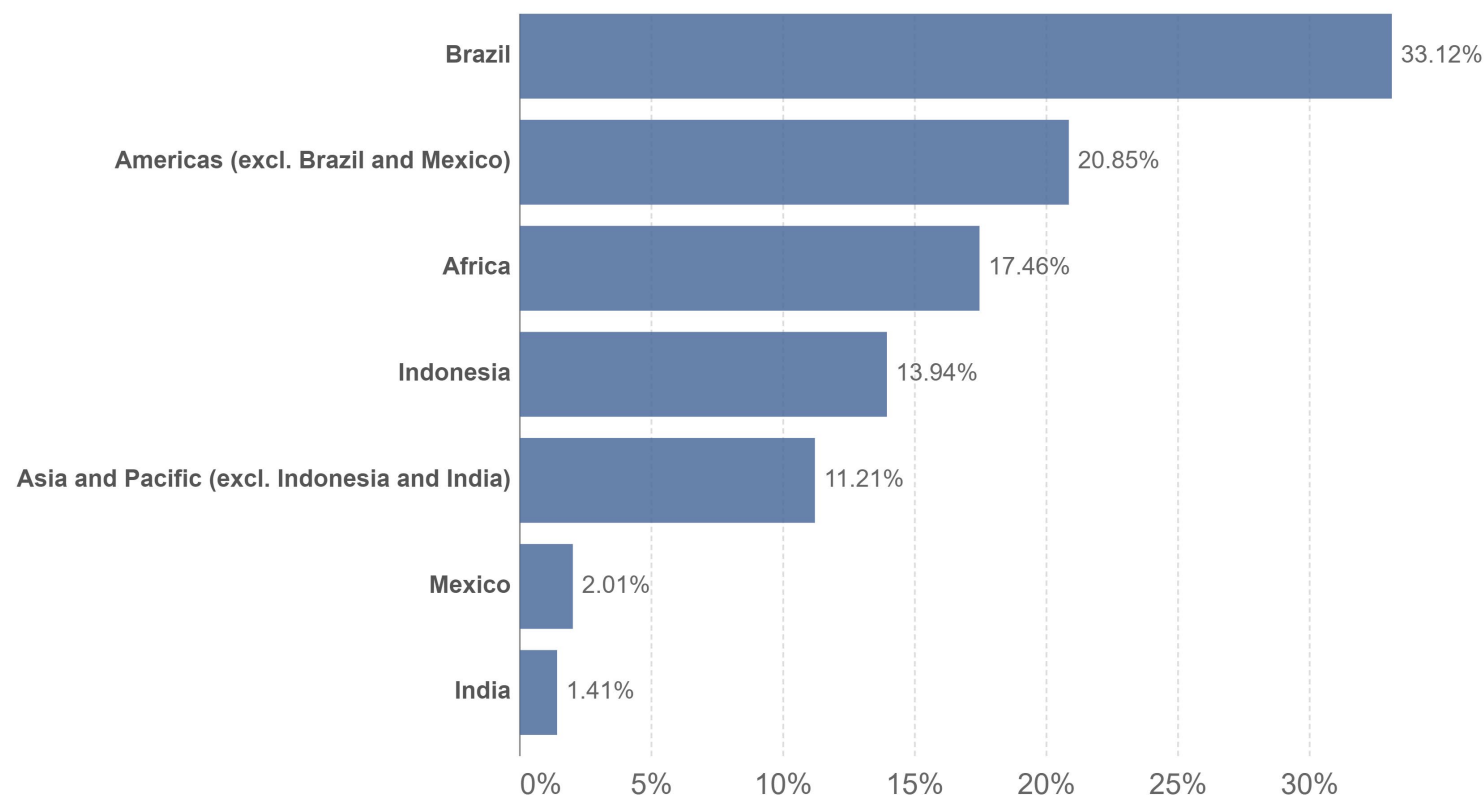
Licensed under [CC-BY](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) by the authors Hannah Ritchie and Max Roser.

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Share of tropical deforestation

Share of tropical deforestation from commodity production – this includes forest clearance for croplands, pasture and tree plantations for logging. It's measured as the annual average between 2010 and 2014.

Our World
in Data

The bad guys?
(ikke helt sant)

Et fåtall land står
for mesteparten
av avskogingen i
tropiske skoger

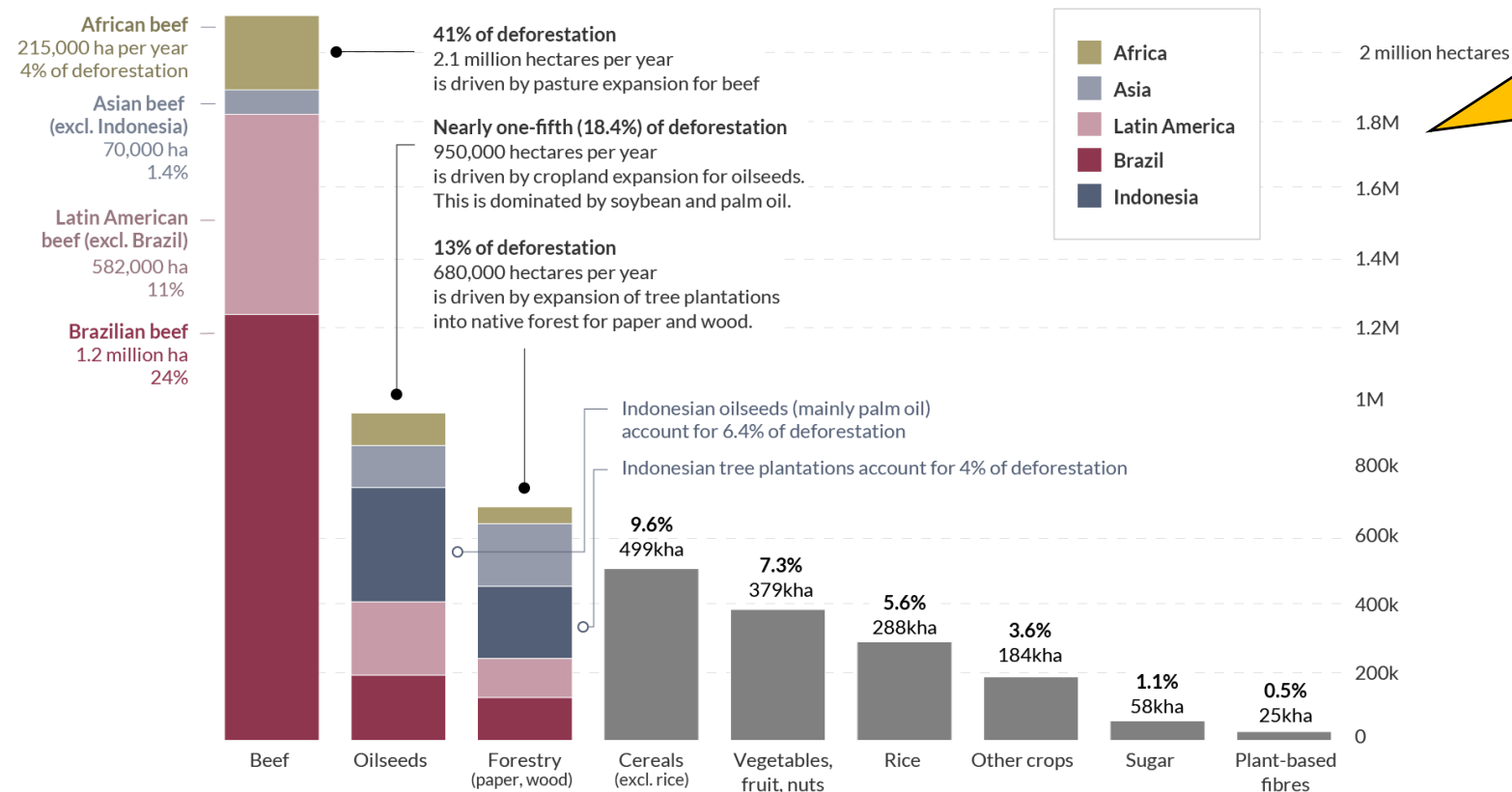
Source: Pendrill et al. (2019). Agricultural and forestry trade drives large share of tropical deforestation emissions.
OurWorldInData.org/forests-and-deforestation • CC BY

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

What are the drivers of tropical deforestation?

Our World
in Data

Nearly all of global deforestation occurs in tropical and subtropical countries. 70% to 80% is driven by conversion of primary forest to agriculture or tree plantations. Shown is the breakdown of these drivers averaged over the years 2005 to 2013. Further observations since 2013 suggest that drivers have not changed substantially over this period.

The big bad cow and the good seeds?

Produksjonen av storfekjøtt er en av de fremste drivkreftene bak avskogingen av tropiske skoger

Data source: Florence Pendrill et al. (2019). Deforestation displaced: trade in forest-risk commodities and the prospects for a global forest transition.

OurWorldinData.org – Research and data to make progress against the world's largest problems.

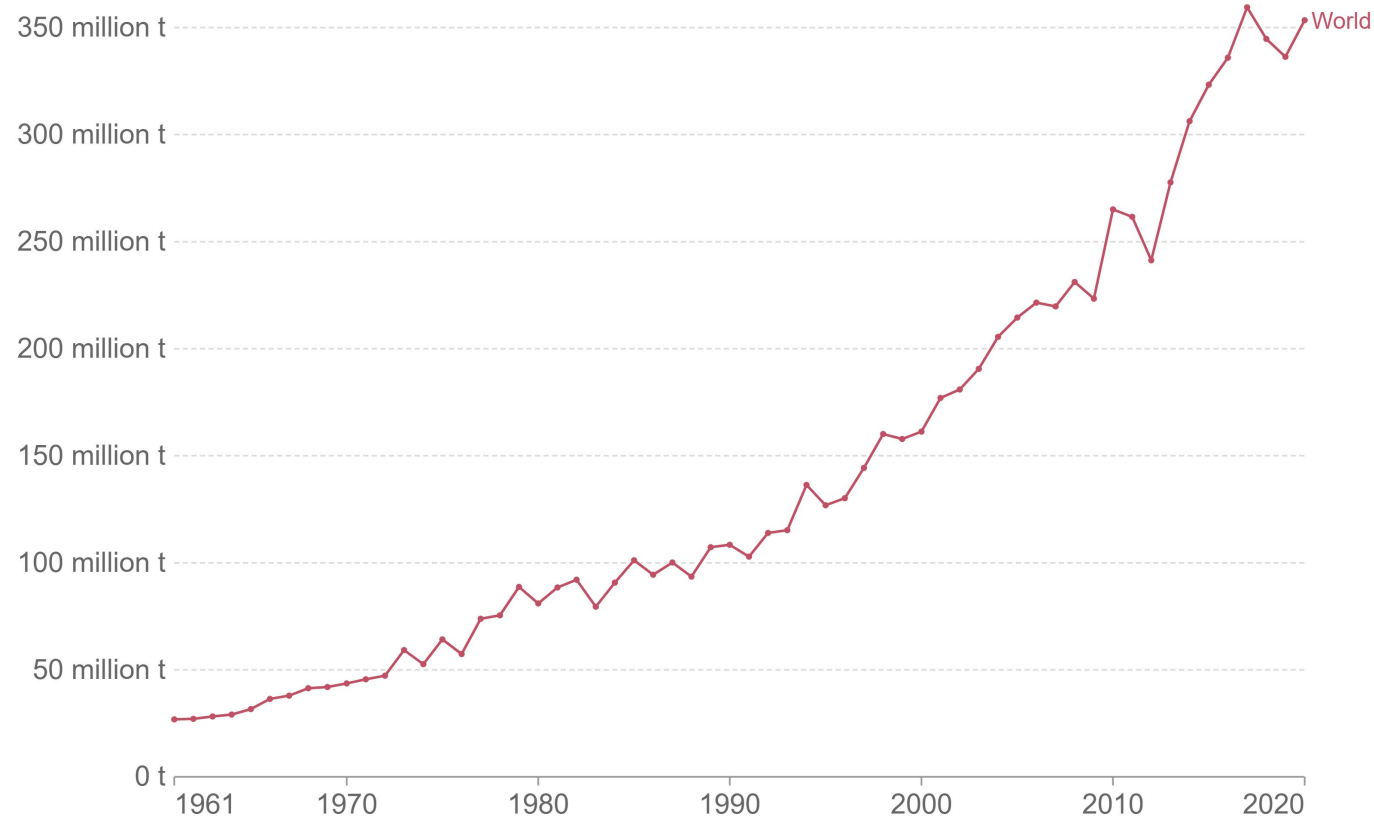
Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie.

Les mer: <https://ourworldindata.org/drivers-of-deforestation#cutting-down-forests-what-are-the-drivers-of-deforestation>

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Soybean production

Soybean production is measured in tonnes.

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations

OurWorldInData.org/agricultural-production • CC BY

One bad seed?

Er det verre å spise
tofu enn kjøtt?

Les mer: <https://ourworldindata.org/drivers-of-deforestation#cutting-down-forests-what-are-the-drivers-of-deforestation>

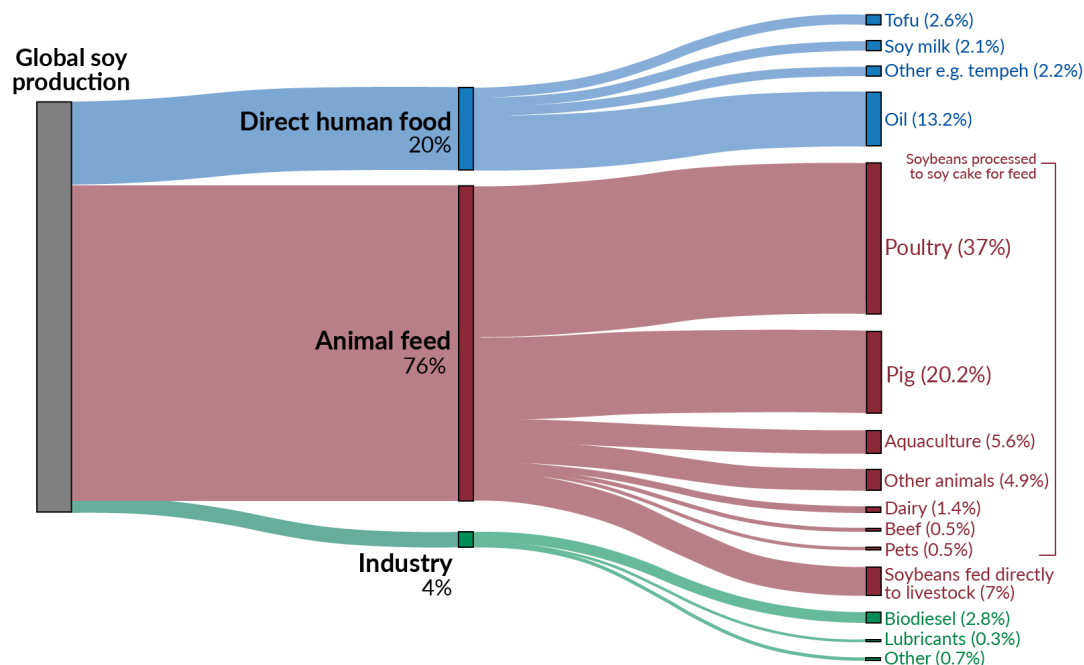
Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

One bad seed?

The World's Soy: is it used for Food, Fuel, or Animal Feed?

Shown is the allocation of global soy production to its end uses by weight. This is based on data from 2017 to 2019.

Our World in Data

Data source: Food Climate Resource Network (FCRN), University of Oxford; and USDA PSD Database.

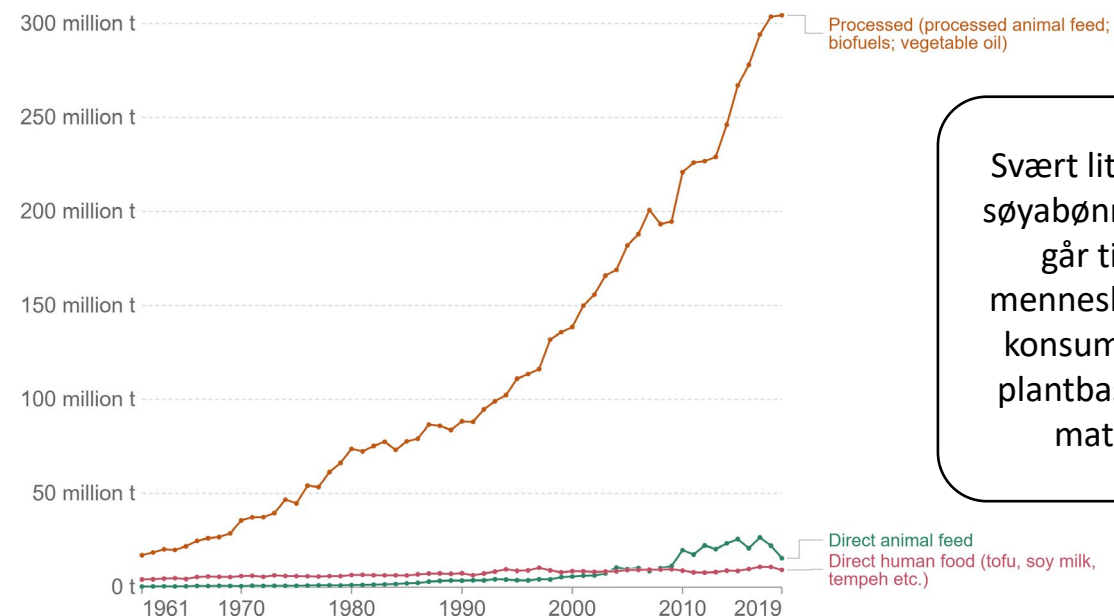
OurWorldinData.org - Research and data to make progress against the world's largest problems.

Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie.

Soybeans: are they used for food, feed or fuel?, World

Data at the national level is based on soybean uses after trade (which is soybean production minus exports plus imports).

Our World in Data

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations

OurWorldInData.org/agricultural-production • CC BY

Svært lite av søyabønnene går til menneskelig konsum av plantbasert mat

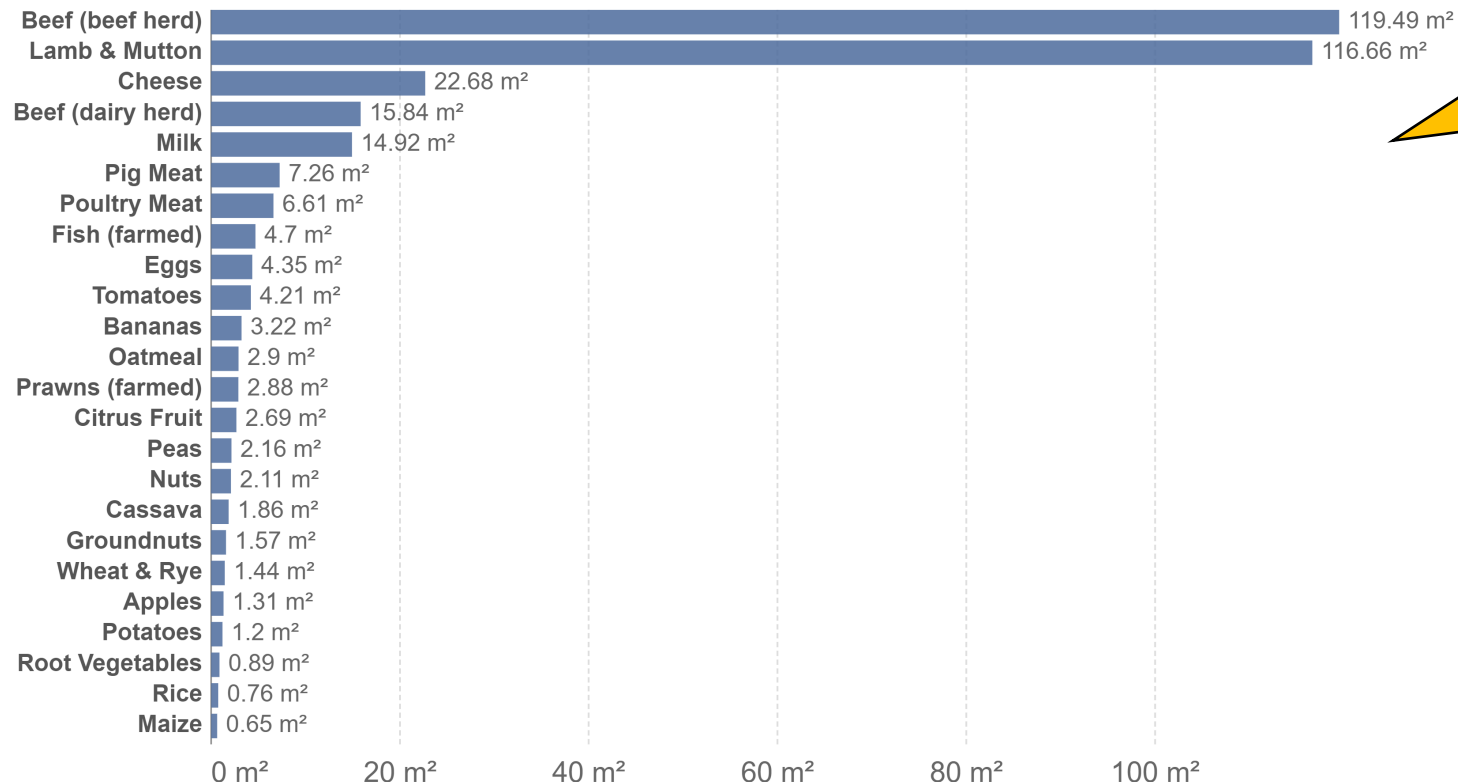
Les mer: <https://ourworldindata.org/drivers-of-deforestation#cutting-down-forests-what-are-the-drivers-of-deforestation>

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Land use of foods per 1000 kilocalories

Land use is measured in meters squared (m²) required to produce 1000 kilocalories of a given food product.

Our World
in Data

The big bad cow and
the good seeds

Source: Joseph Poore and Thomas Nemecek (2018). Additional calculations by Our World in Data.

Note: The median year of the studies involved in this research was 2010.

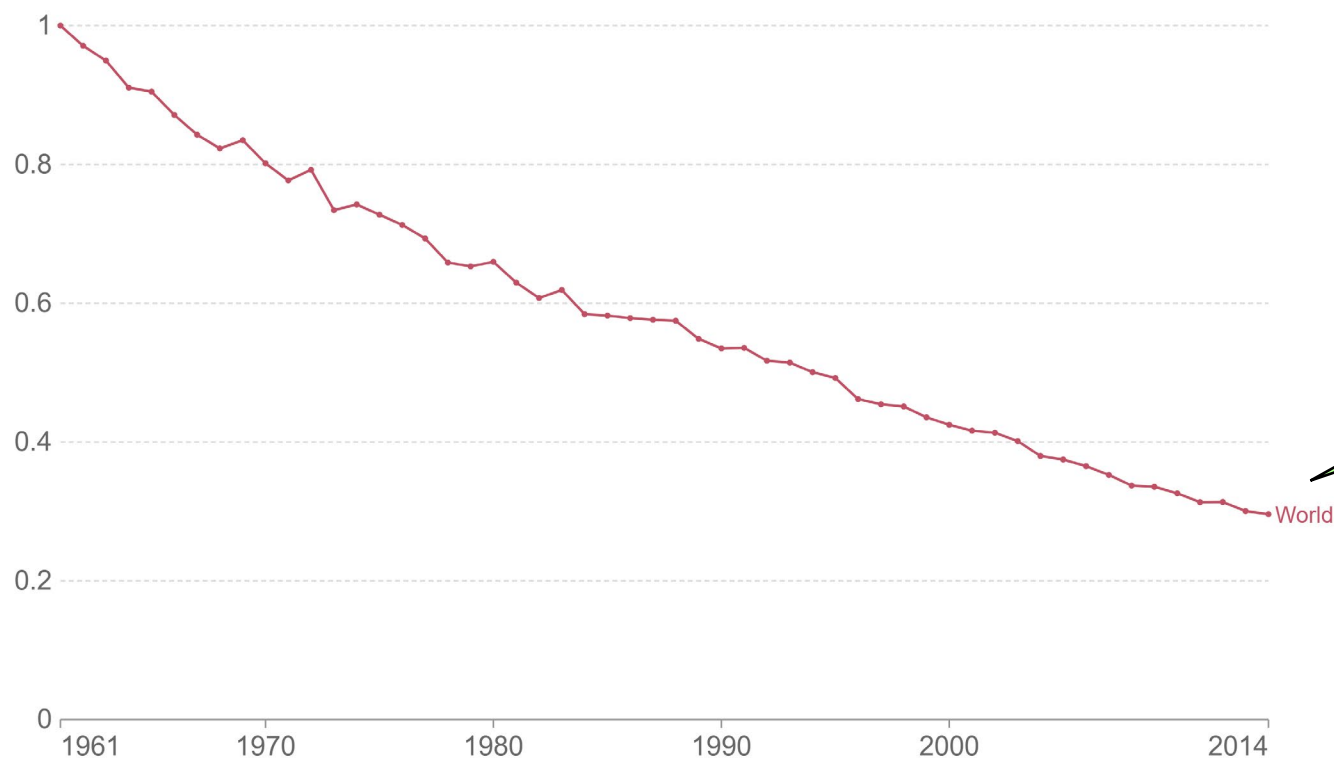
OurWorldInData.org/environmental-impacts-of-food • CC BY

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Arable land needed to produce a fixed quantity of crops, 1961 to 2014

Arable land needed to produce a fixed quantity of crops is calculated as arable land divided by the crop production index (PIN). The crop production index (PIN) here is the sum of crop commodities (minus crops used for animal feed), weighted by commodity prices. This is measured as an index relative to 1961 (where 1961 = 1).

Our World
in Data

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations

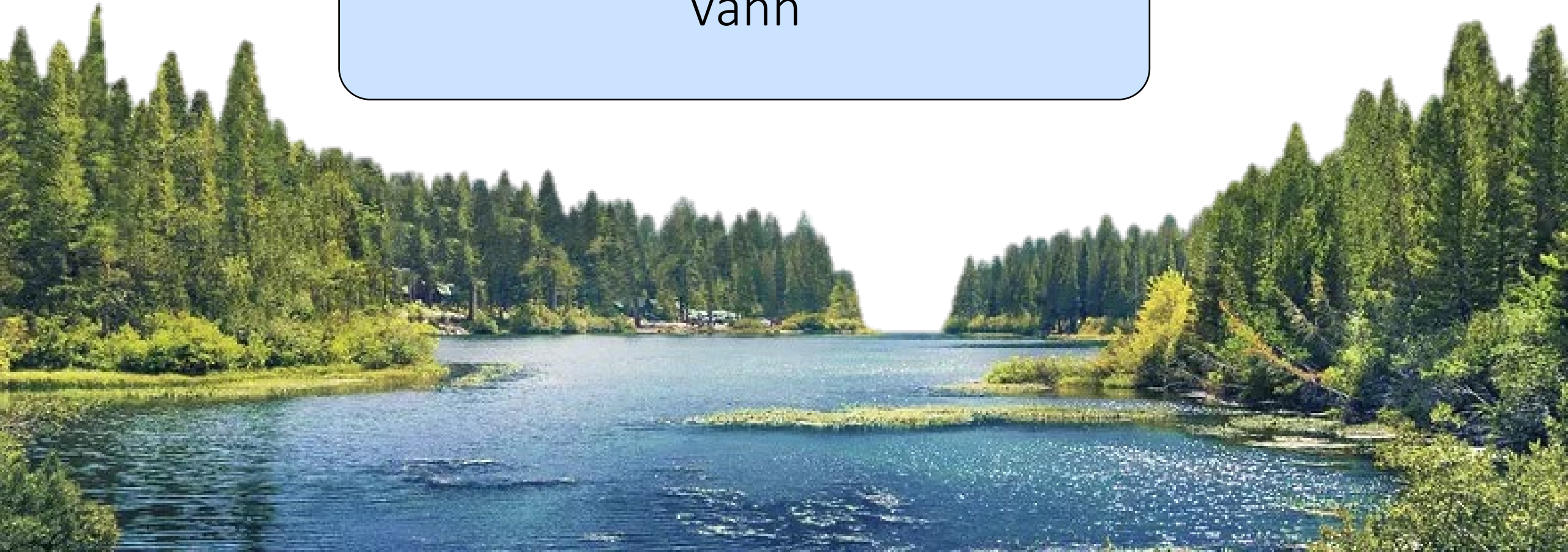
OurWorldInData.org/land-use • CC BY

The (somewhat) good news

Mengden land som trengs for å produsere en gitt mengde mat har minket drastisk over tid, som følge av teknologisk utvikling

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Vann

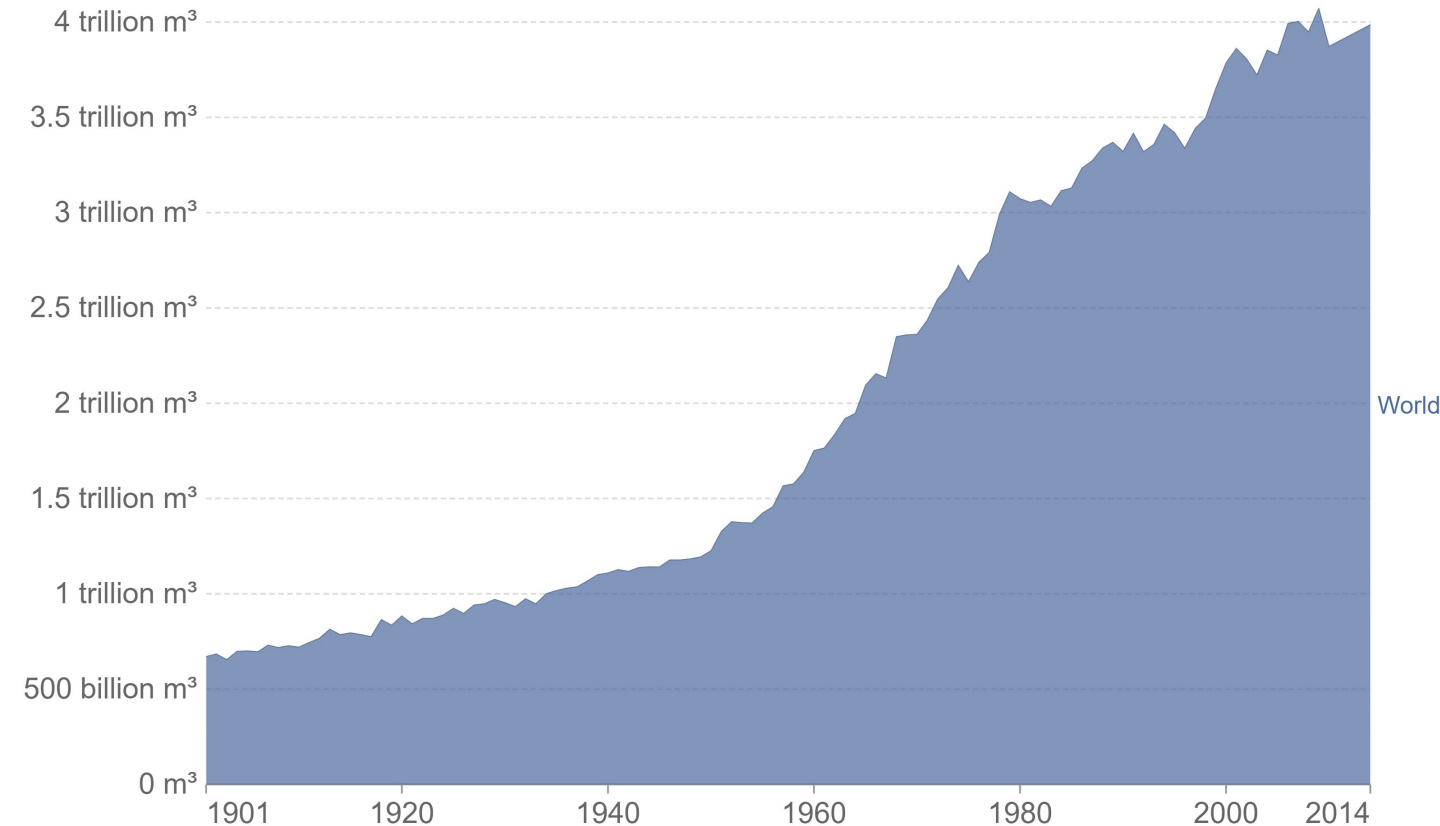

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Global freshwater use over the long-run

Global freshwater withdrawals for agriculture, industry and domestic uses since 1900, measured in cubic metres (m³) per year.

Our World
in Data

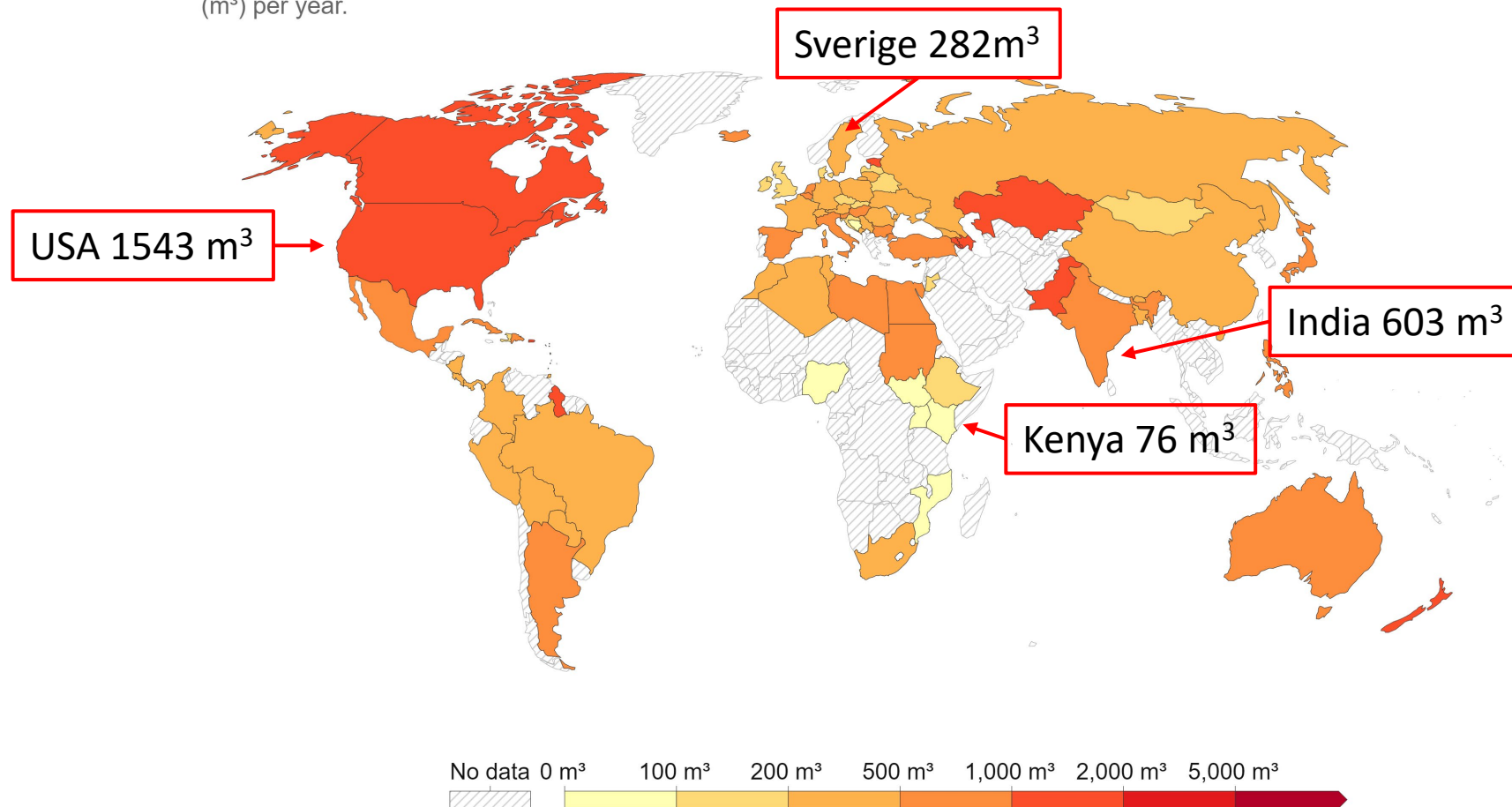
Verdens behov av ferskvann
øker stadig vekk

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Water withdrawals per capita, 2015

Total water withdrawals from agricultural, industrial and municipal purposes per capita, measured in cubic metres (m³) per year.

Our World
in Data

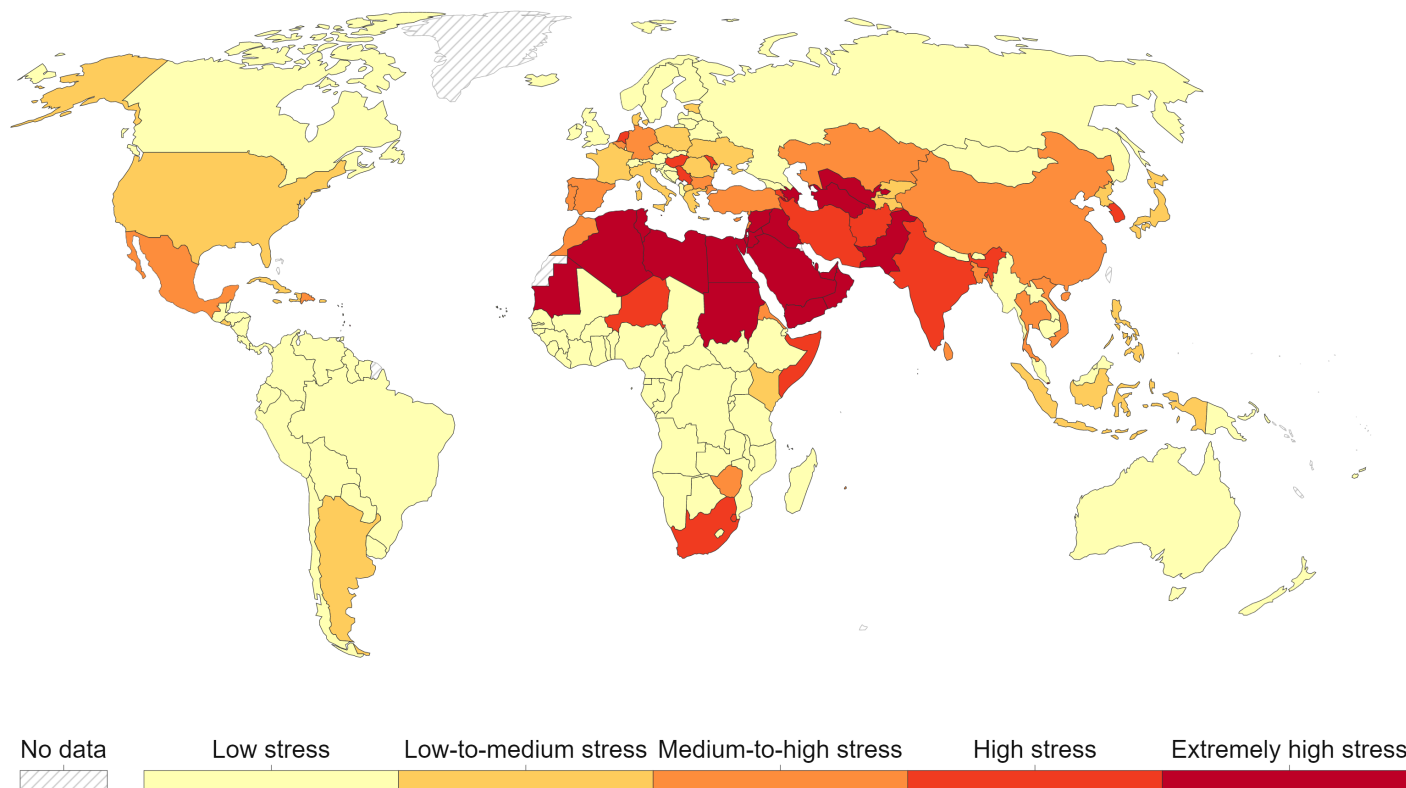
Store variasjoner i hvor mye vann som blir brukt til produksjon og direkte konsum i ulike land og ulike regioner i verden

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Freshwater withdrawals as a share of internal resources, 2017

Annual freshwater withdrawals refer to total water withdrawals from agriculture, industry and municipal/domestic uses. Withdrawals can exceed 100% of total renewable resources where extraction from nonrenewable aquifers or desalination plants is considerable.

Our World
in Data

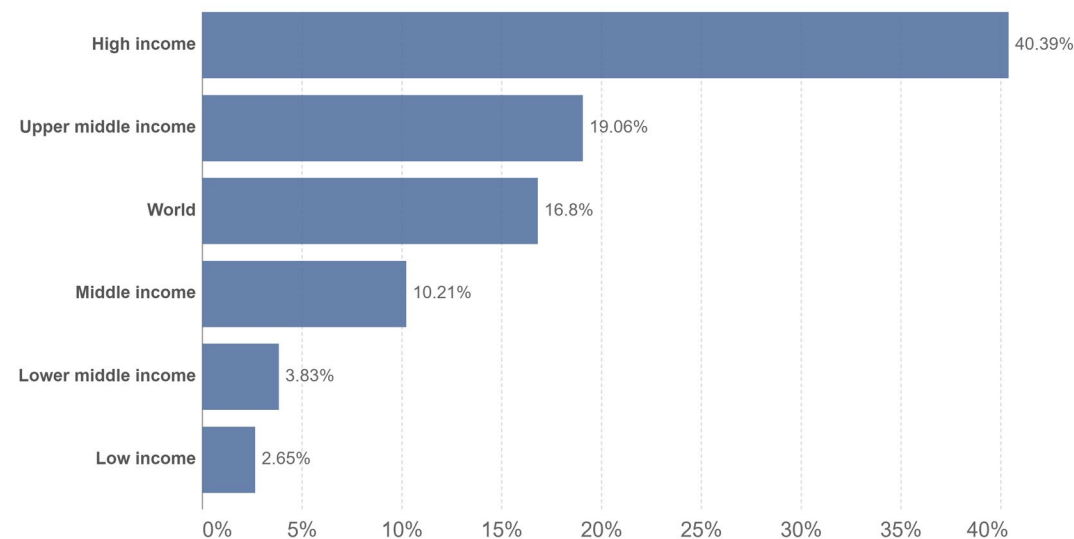
Store variasjoner i hvor mye vann som blir brukt i forhold til hvor mye vann som finns tilgjengelig i et land.

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Industrial water as a share of total water withdrawals, 2017

Industrial water withdrawals as a percentage of total water withdrawals (which is the sum of water used for agriculture, industry, and municipal purposes).

Our World
in Data

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (via World Bank)

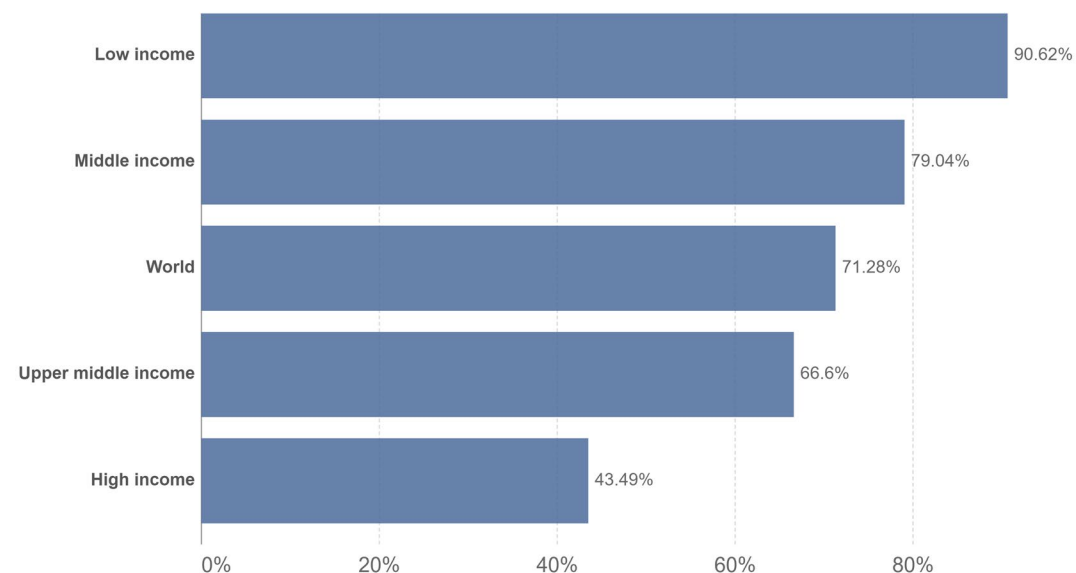
OurWorldInData.org/water-use-stress • CC BY

Note: The industrial water sector refers to self-supplied industries not connected to the public distribution network. The ratio between net consumption and withdrawal is estimated at less than 5%. It includes water for the cooling of thermoelectric and nuclear power plants, but it does not include hydropower.

Agricultural water as a share of total water withdrawals, 2017

Agricultural water withdrawals as a percentage of total water withdrawals (which is the sum of water used for agriculture, industry and domestic purposes). Agricultural water is defined as the annual quantity of self-supplied water withdrawn for irrigation, livestock and aquaculture purposes.

Our World
in Data

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (via World Bank)

OurWorldInData.org/water-use-stress • CC BY

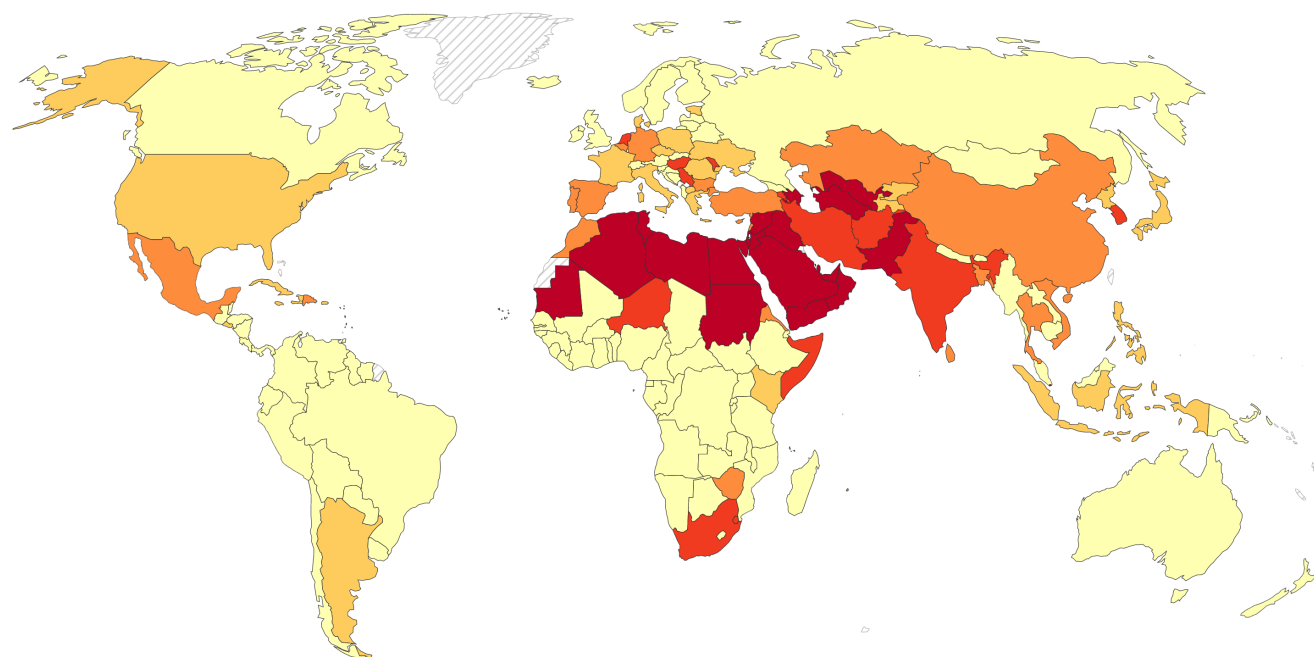
Rike land bruker vann fremst i industrien. Fattige land bruker vann fremst til jordbruk

Bærekraftig forvaltning av (fornybare) naturressurser

Freshwater withdrawals as a share of internal resources, 2017

Annual freshwater withdrawals refer to total water withdrawals from agriculture, industry and municipal/domestic uses. Withdrawals can exceed 100% of total renewable resources where extraction from nonrenewable aquifers or desalination plants is considerable.

Our World
in Data

UNICEF estimerer at 4 milliarder mennesker opplever alvorlig vannmangel minst 1 måned per år

I 2030 beregner UNICEF at 700 millioner vil være på flukt som følge av vannmangel

No data Low stress Low-to-medium stress Medium-to-high stress High stress Extremely high stress

Klimaendringer

«Climate change refers to a change in the state of the climate that can be identified (e.g., by using statistical tests) by changes in the mean and/or variability of its properties, and that persists for an extended period, typically decades or longer»

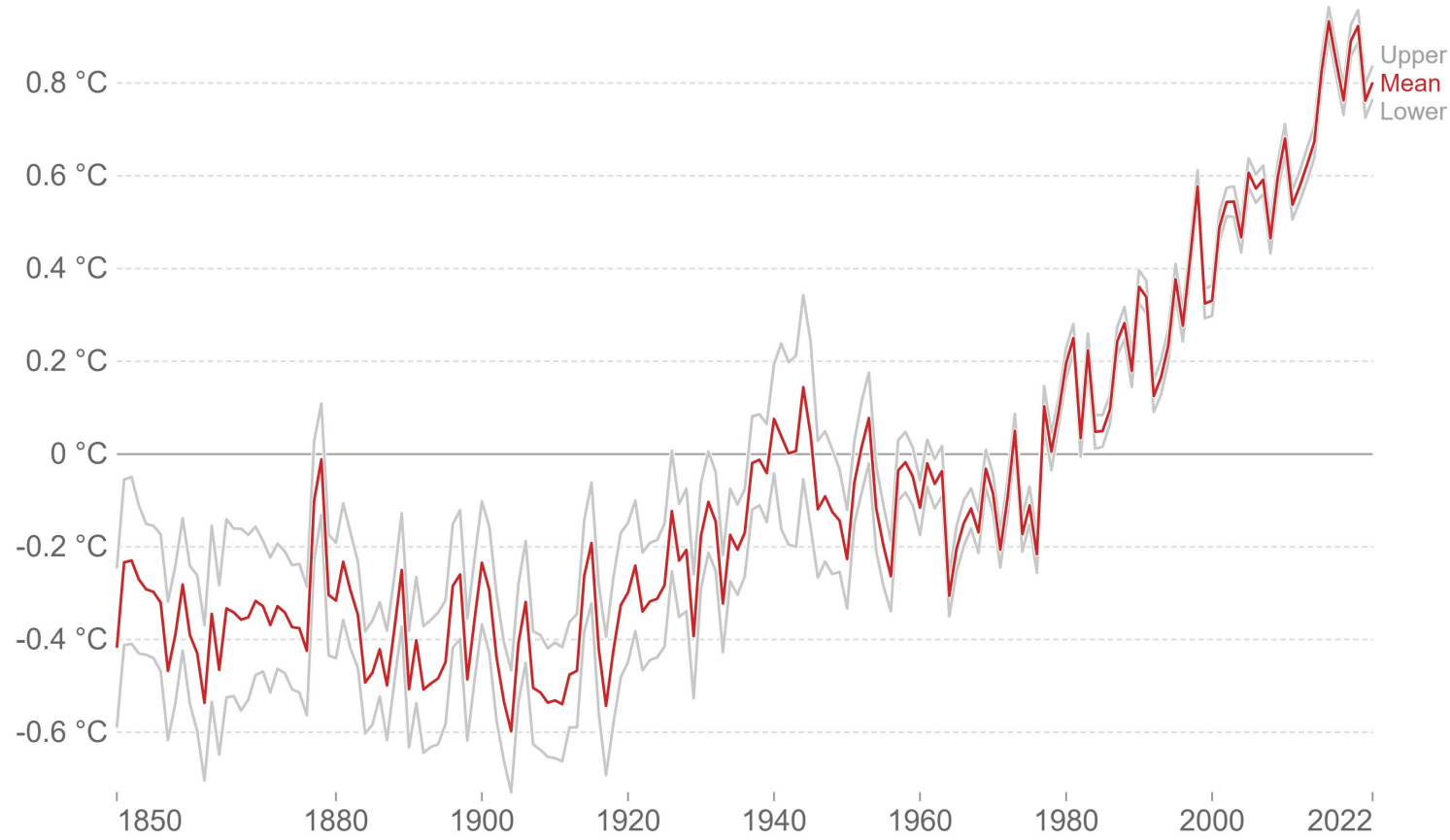
IPCC 2014:5

Klimaendringer

Average temperature anomaly, Global

Global average land-sea temperature anomaly relative to the 1961-1990 average temperature.

Our World
in Data

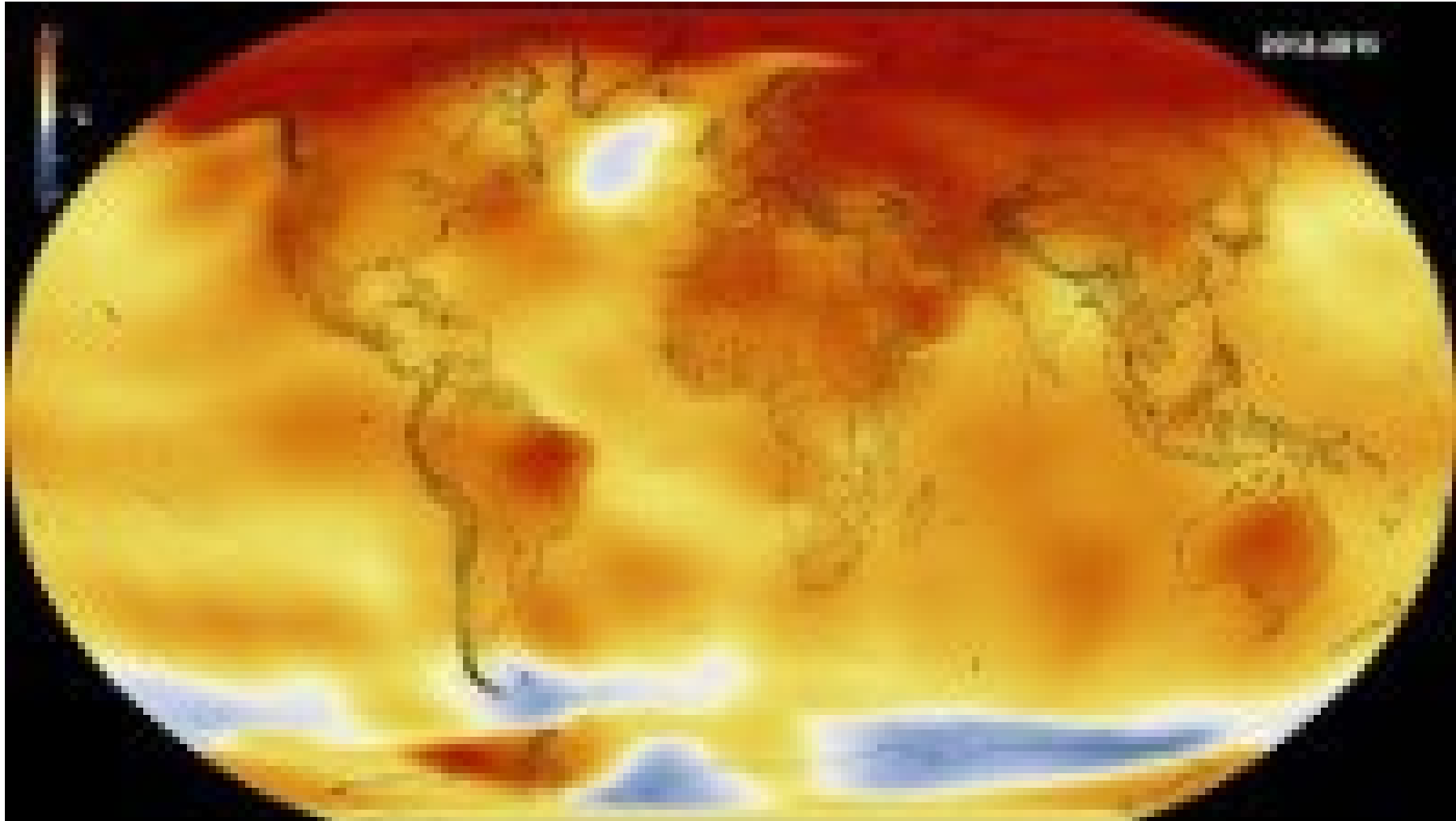
Statistisk signifikant endring i
temperatur over tid

Source: Met Office Hadley Centre (HadCRUT5)

OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Note: The gray lines represent the upper and lower bounds of the 95% confidence intervals.

Klimaendringer

Klimaendringer

Dersom temperaturøkningen er mindre enn $+2^{\circ}\text{C}$ fra den førindustrielle perioden, *kan* det være mulig å unngå store tap av is fra breene på Grønland og Antarktis.

Verdensbanken

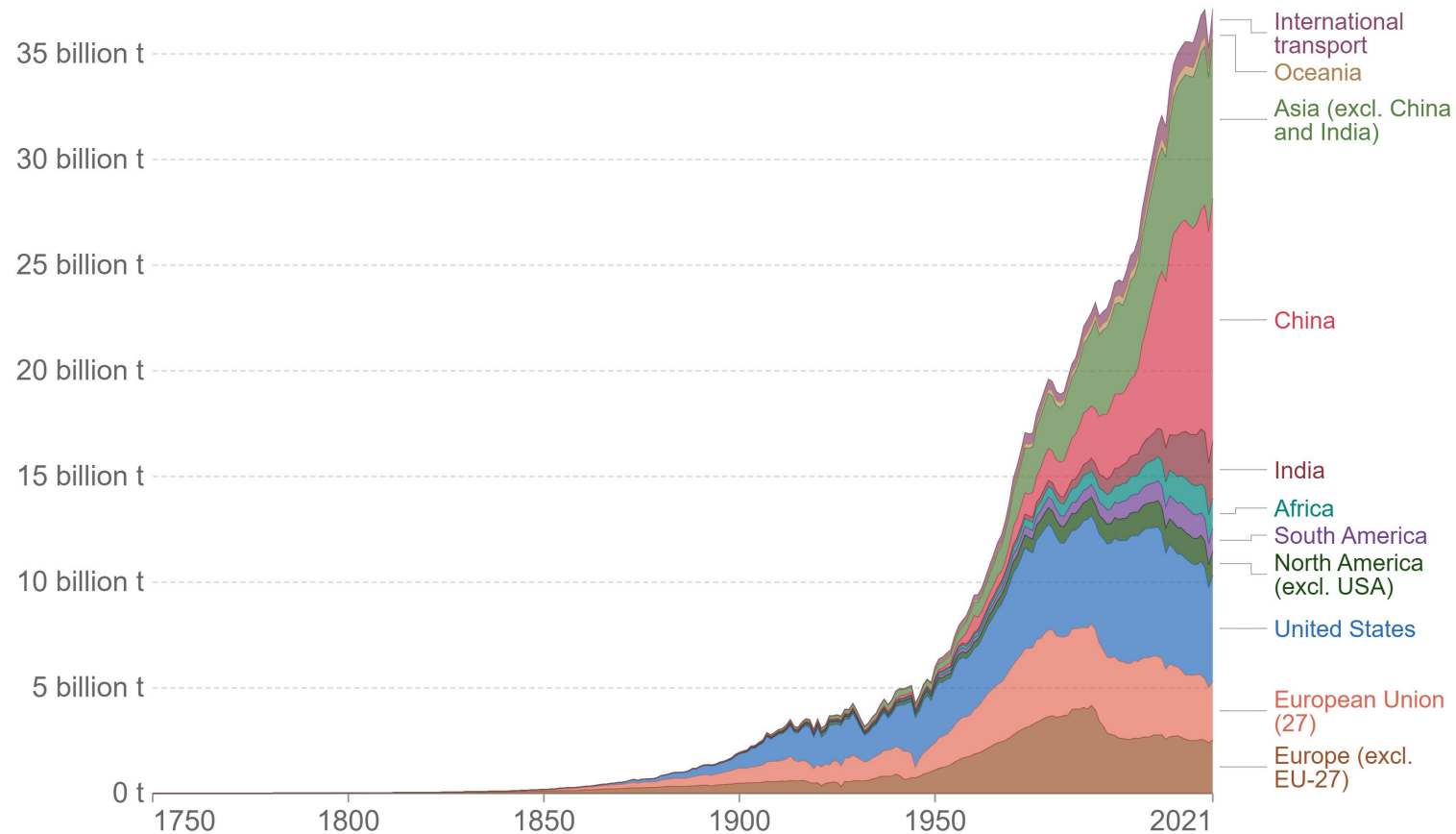
I 2050 må utslippene av klimagass være 50% av nivået 1990
(konsentrasjonen av klimagass i atmosfæren må være mindre enn 450 ppm CO₂ ekvivalenter)

Utslipp av klimagass

Annual CO₂ emissions by world region

This measures fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Our World in Data based on the Global Carbon Project (2022)

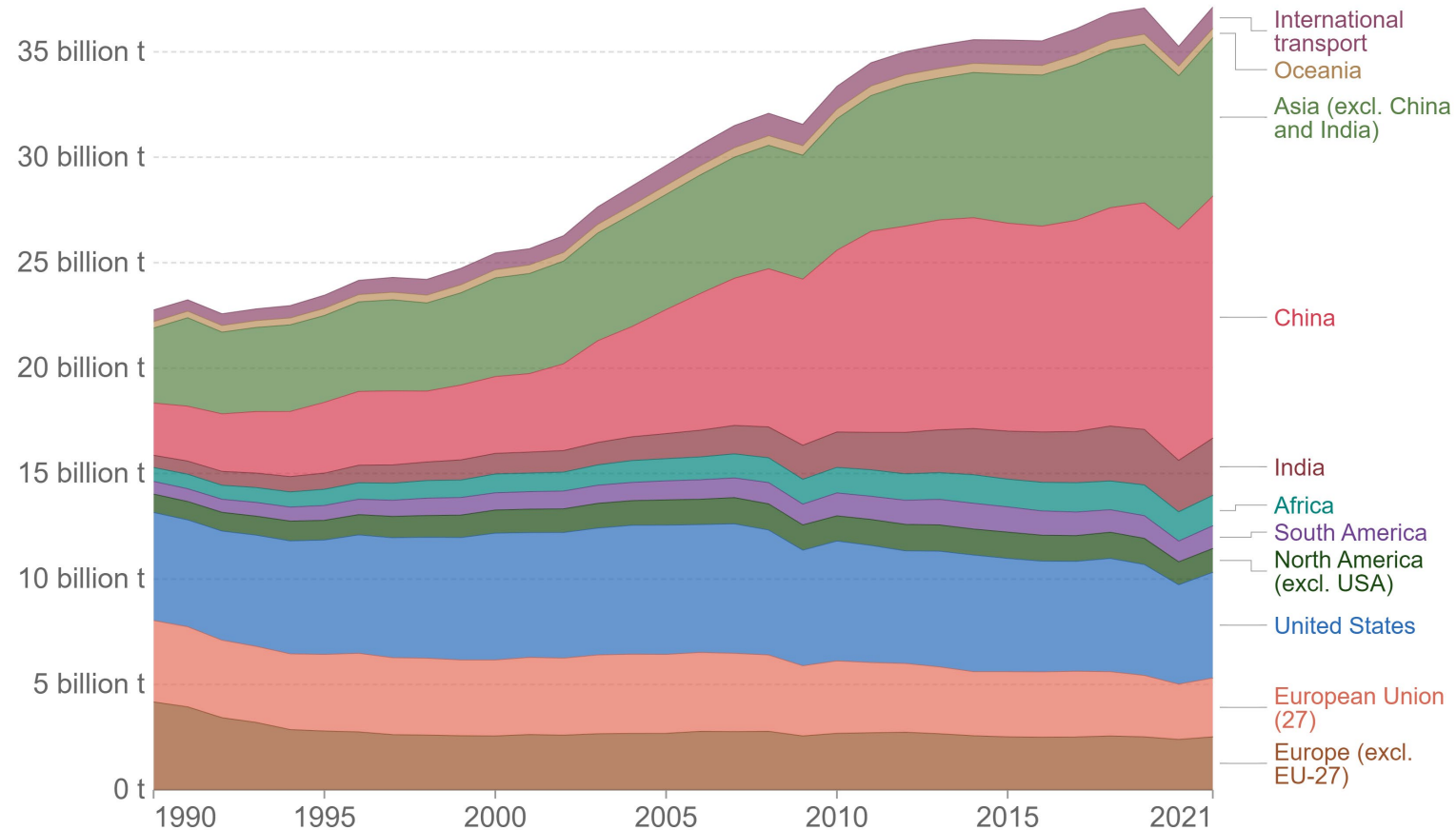
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Utslipp av klimagass

Annual CO₂ emissions by world region

This measures fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

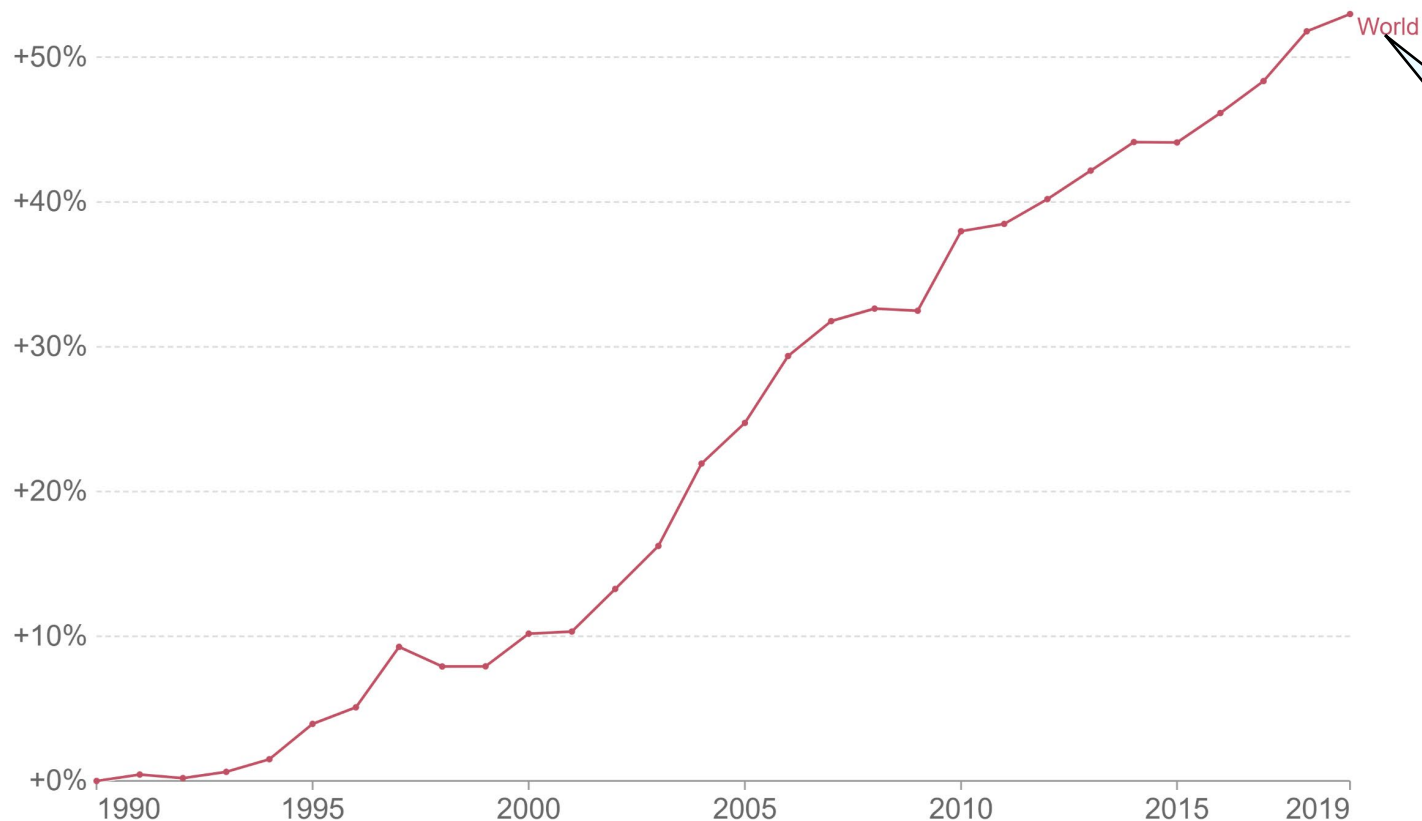
Source: Our World in Data based on the Global Carbon Project (2022)

OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Utslipp av klimagass

Change in total greenhouse gas emissions

Greenhouse gas emissions¹ are measured in carbon dioxide-equivalents (CO₂eq)².
Emissions from land use change – which can be positive or negative – are taken into account.

I 2050 må utslippene av klimagass være 50% av nivået 1990
(450 ppm CO₂ ekvivalenter)

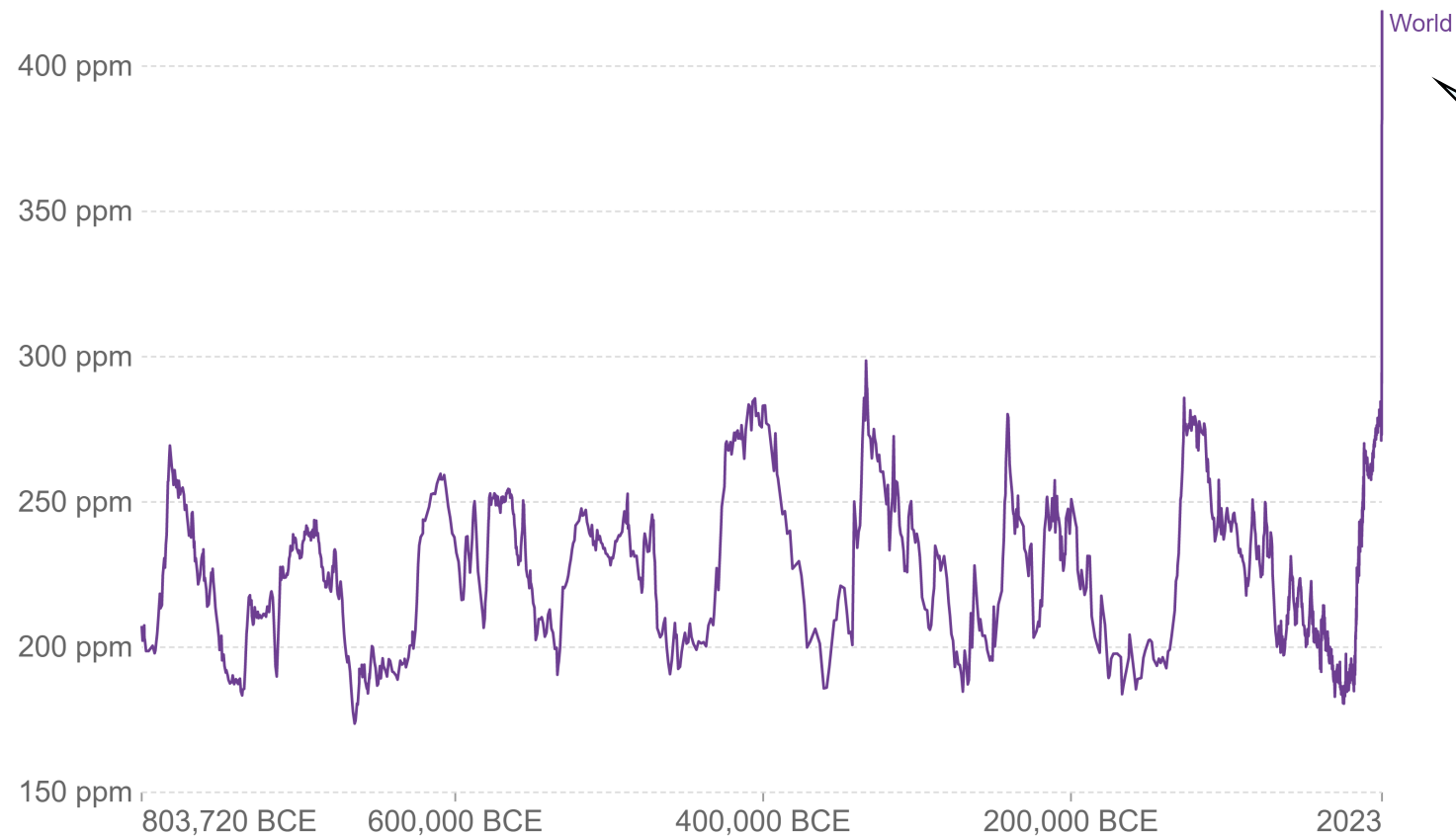
I 2019 hadde utslippene av klimagass økt med 50% fra 1990

Utslipp av klimagass

Global atmospheric CO₂ concentration

Atmospheric carbon dioxide (CO₂) concentration is measured in parts per million (ppm). Long-term trends in CO₂ concentrations can be measured at high-resolution using preserved air samples from ice cores.

Our World
in Data

I 2050 får ikke konsentrasjonen av klimagass i atmosfæren være høyere enn **450 ppm** CO₂ ekvivalenter

I 2019 var konsentrasjonen av klimagass i atmosfæren **419.24 ppm** CO₂ ekvivalenter

Global greenhouse gas emissions and warming scenarios

Our World
in Data

- Each pathway comes with uncertainty, marked by the shading from low to high emissions under each scenario.
- Warming refers to the expected global temperature rise by 2100, relative to pre-industrial temperatures.

Annual global greenhouse gas emissions
in gigatonnes of carbon dioxide-equivalents

150 Gt

100 Gt

50 Gt

Greenhouse gas emissions
up to the present

0

1990 2000 2010 2020 2030 2040 2050 2060 2070 2080 2090 2100

No climate policies

4.1 – 4.8 °C

→ expected emissions in a baseline scenario if countries had not implemented climate reduction policies.

Current policies

2.5 – 2.9 °C

→ emissions with current climate policies in place result in warming of 2.5 to 2.9°C by 2100.

Pledges & targets (2.1 °C)

→ emissions if all countries delivered on reduction pledges result in warming of 2.1°C by 2100.

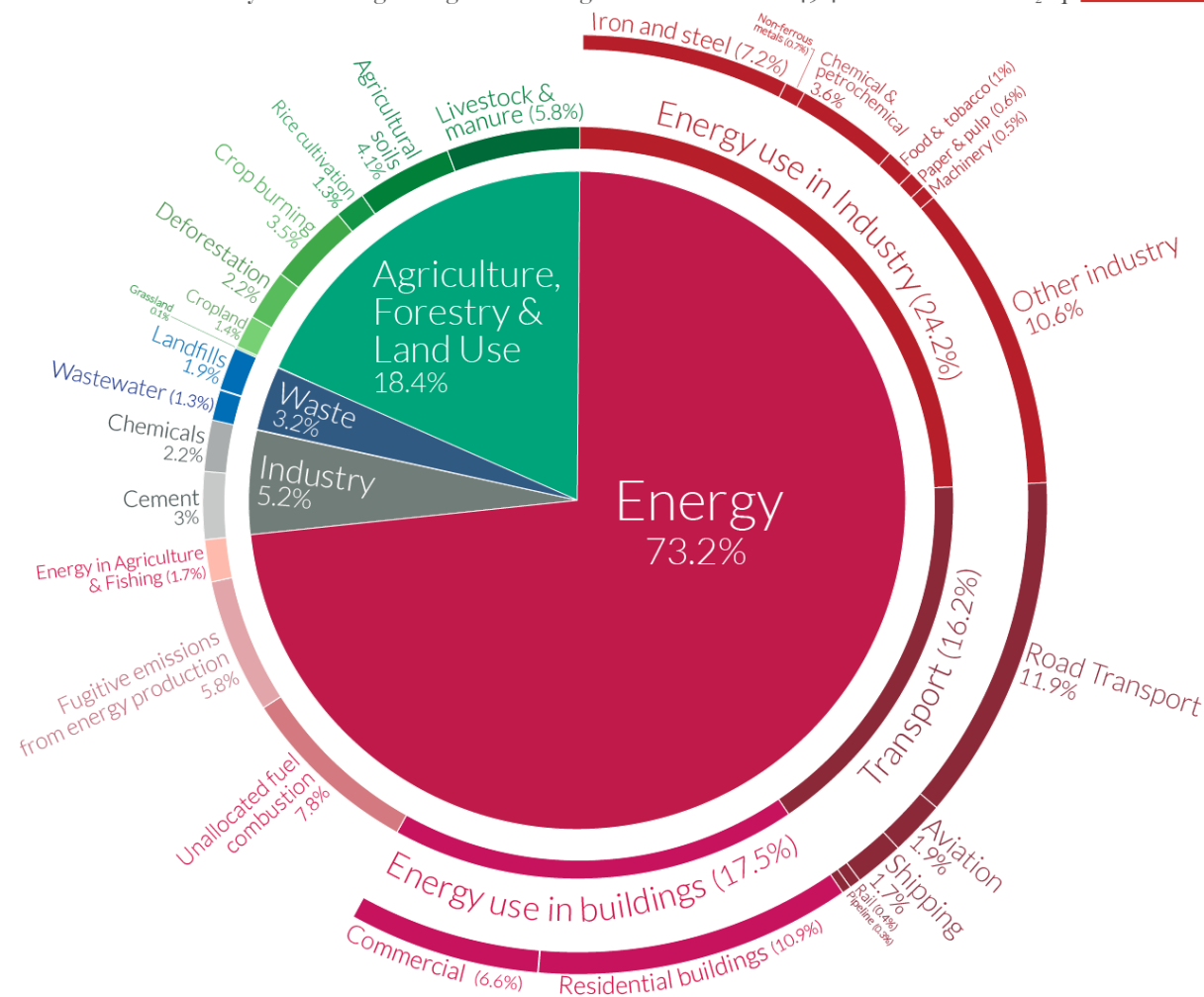
2°C pathways
1.5°C pathways

Hvor kommer
klimagassen
ifra?

Global greenhouse gas emissions by sector

This is shown for the year 2016 – global greenhouse gas emissions were 49.4 billion tonnes CO₂eq.

Our World
in Data

OurWorldinData.org – Research and data to make progress against the world's largest problems.

Source: Climate Watch, the World Resources Institute (2020).

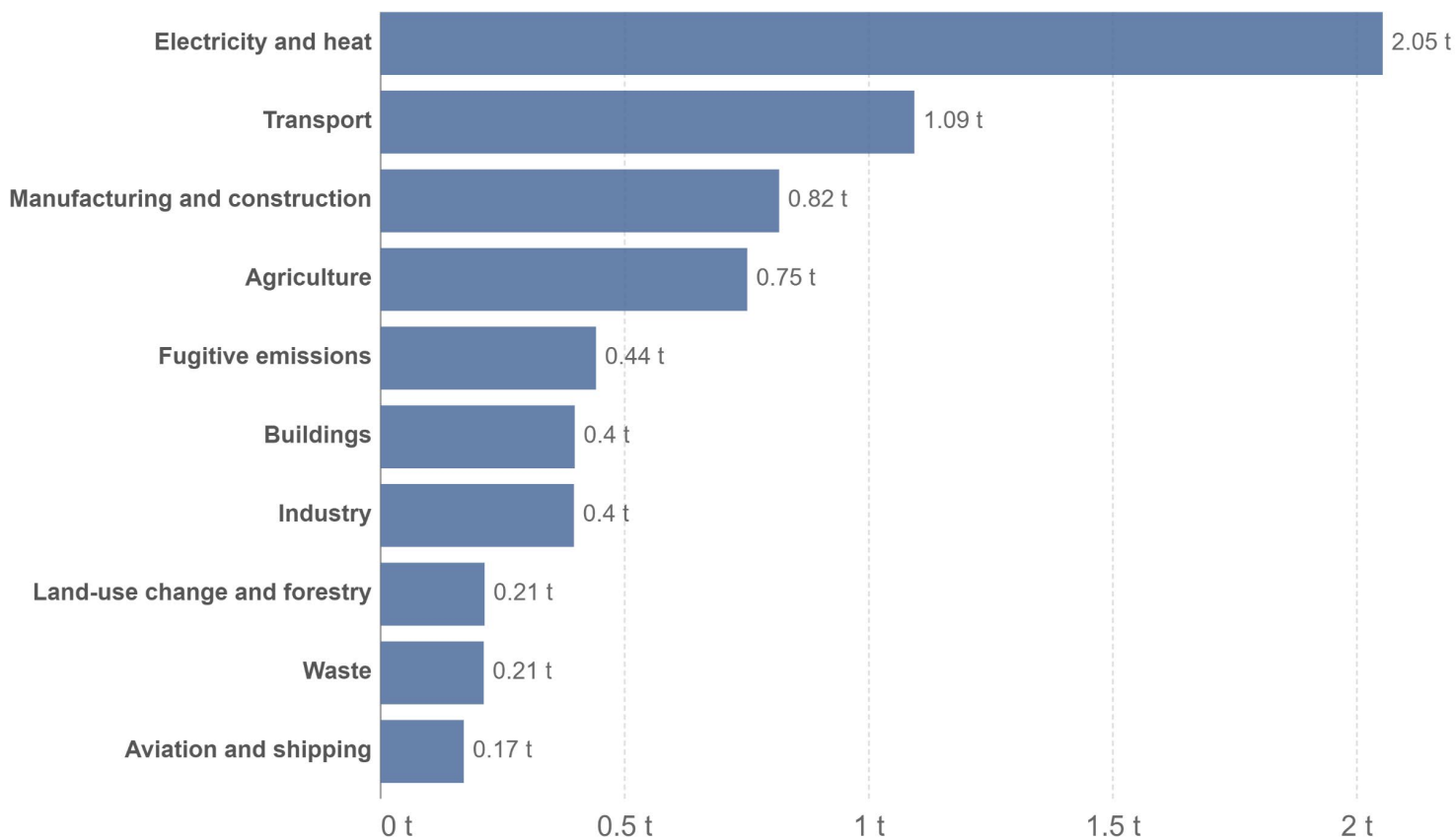
Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie (2020).

Hvor
kommer
klimagassen
ifra?

Per capita greenhouse gas emissions by sector, World, 2019

Per capita greenhouse gas emissions¹ are measured in tonnes of carbon dioxide-equivalents² per person per year.

Our World
in Data

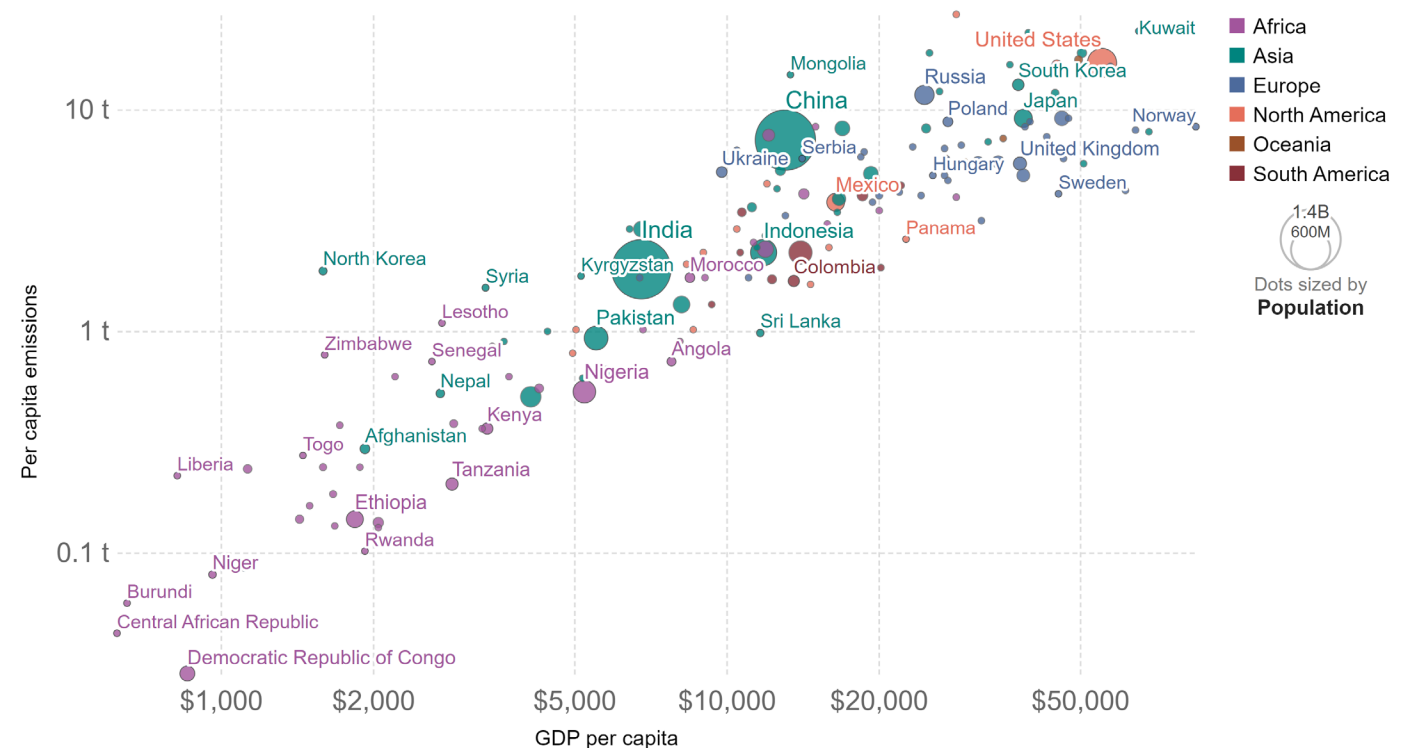
Source: Our World in Data based on Climate Analysis Indicators Tool (CAIT). OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Sterk korrelasjon
mellom BNP per
innbygger og
utslipp av CO₂

Må vi akseptere lavere
økonomisk velstand for å
minke utslippene av CO₂?

CO₂ emissions per capita vs GDP per capita, 2018

This measures CO₂ emissions from fossil fuels and industry¹ only – land use change is not included.

Source: Our World in Data based on the Global Carbon Project; Maddison Project Database 2020 (Bolt and van Zanden, 2020)

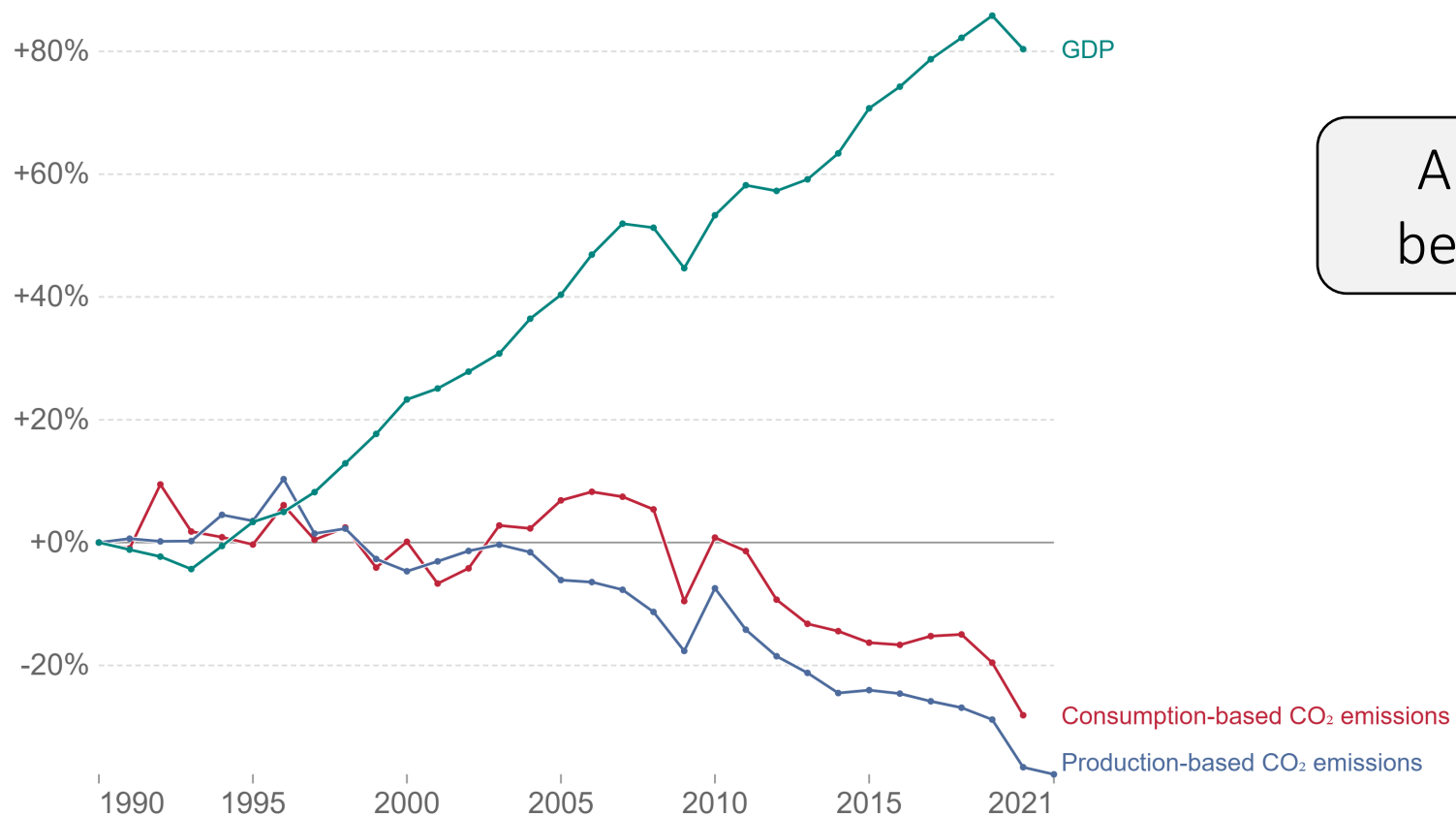
Note: GDP figures are adjusted for inflation.

OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

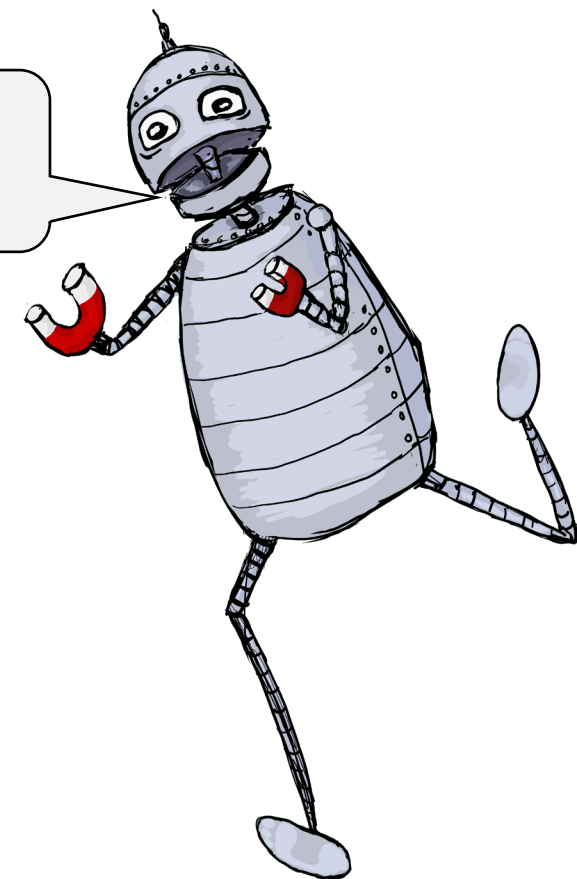
Change in CO₂ emissions and GDP, Sweden

Consumption-based emissions¹ are national emissions that have been adjusted for trade. This measures fossil fuel and industry emissions². Land use change is not included.

Our World
in Data

Alt er ikke
bekkmørkt!

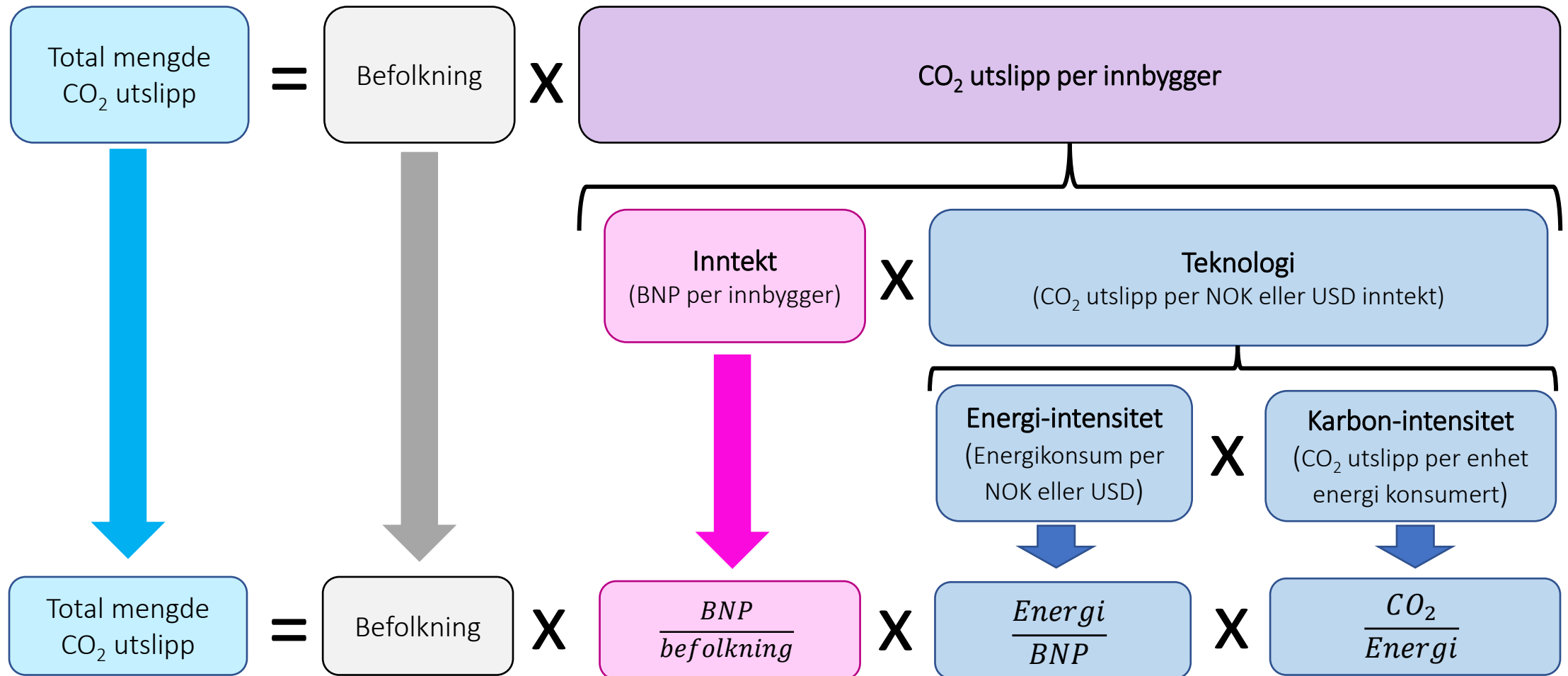
Source: Global Carbon Project; World Bank

Note: Gross Domestic Product (GDP) figures are adjusted for inflation.

OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Hva bestemmer de totale nivået på CO₂-utslipp?

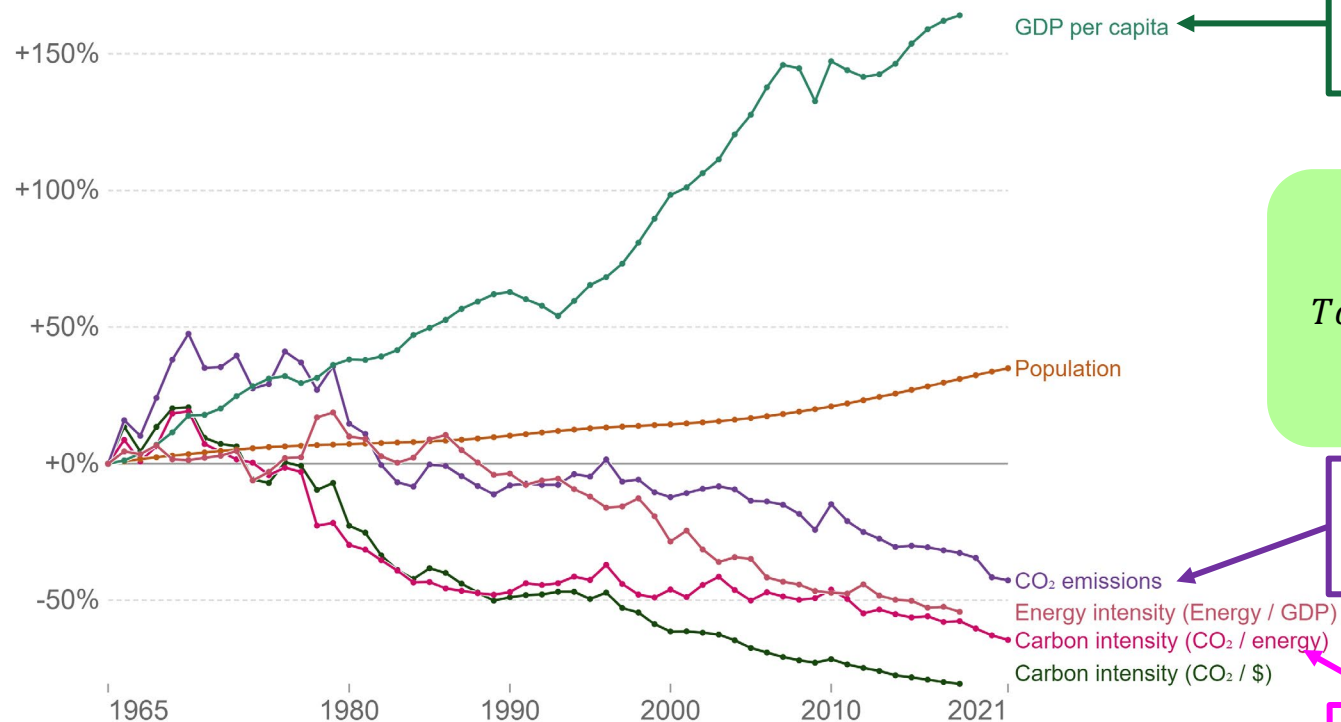
Kaya-identiteten

Hva bestemmer de totale nivået på CO₂-utslipp?

Kaya identity: drivers of CO₂ emissions, Sweden

Percentage change in the four parameters of the Kaya Identity, which determine total CO₂ emissions. Emissions include fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

BNP_{pc} 2018 sammenlignet med 1965
+164%

$$Total\ CO_2 = Befolkning \cdot \frac{BNP}{Befolkning} \cdot \frac{Energi}{BNP} \cdot \frac{CO_2}{Energi}$$

CO₂ utslipp 2021 sammenlignet med 1965
-65%

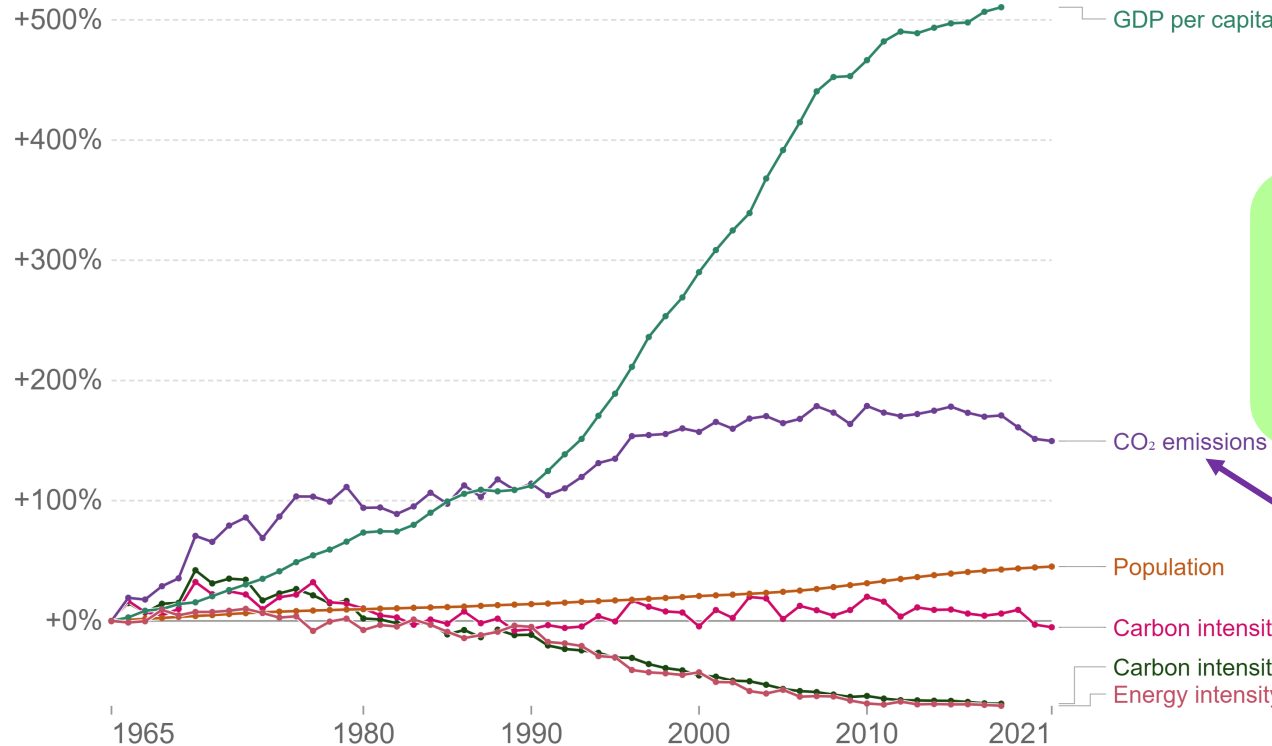
Karbonintensitet 2021 sammenlignet med 1965
-65%

Source: Our World in Data based on Global Carbon Project; UN; BP; World Bank; Maddison Project Database
Note: GDP per capita is measured in 2011 international-\$ (PPP). This adjusts for inflation and cross-country price differences.
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Hva bestemmer de totale nivået på CO₂-utslipp?

Kaya identity: drivers of CO₂ emissions, Norway

Percentage change in the four parameters of the Kaya Identity, which determine total CO₂ emissions. Emissions include fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

BNP_{pc} 2018 sammenlignet med 1965
+510%

$$Total\ CO_2 = Befolkning \cdot \frac{BNP}{Befolkning} \cdot \frac{Energi}{BNP} \cdot \frac{CO_2}{Energi}$$

CO₂ utslipp 2021 sammenlignet med 1965
+150%

Karbonintensitet 2021 sammenlignet med 1965
-5%

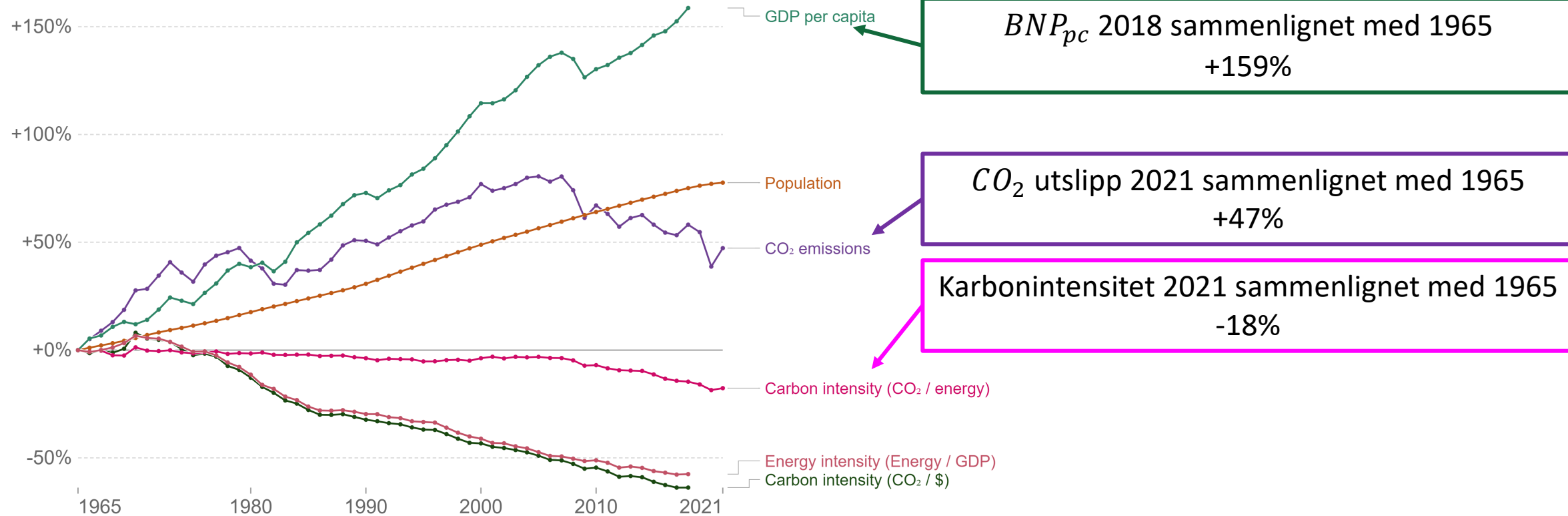
Source: Our World in Data based on Global Carbon Project; UN; BP; World Bank; Maddison Project Database
Note: GDP per capita is measured in 2011 international-\$ (PPP). This adjusts for inflation and cross-country price differences.
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

Hva bestemmer de totale nivået på CO₂-utslipp?

Kaya identity: drivers of CO₂ emissions, United States

Percentage change in the four parameters of the Kaya Identity, which determine total CO₂ emissions. Emissions include fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Our World in Data based on Global Carbon Project; UN; BP; World Bank; Maddison Project Database
Note: GDP per capita is measured in 2011 international-\$ (PPP). This adjusts for inflation and cross-country price differences.
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

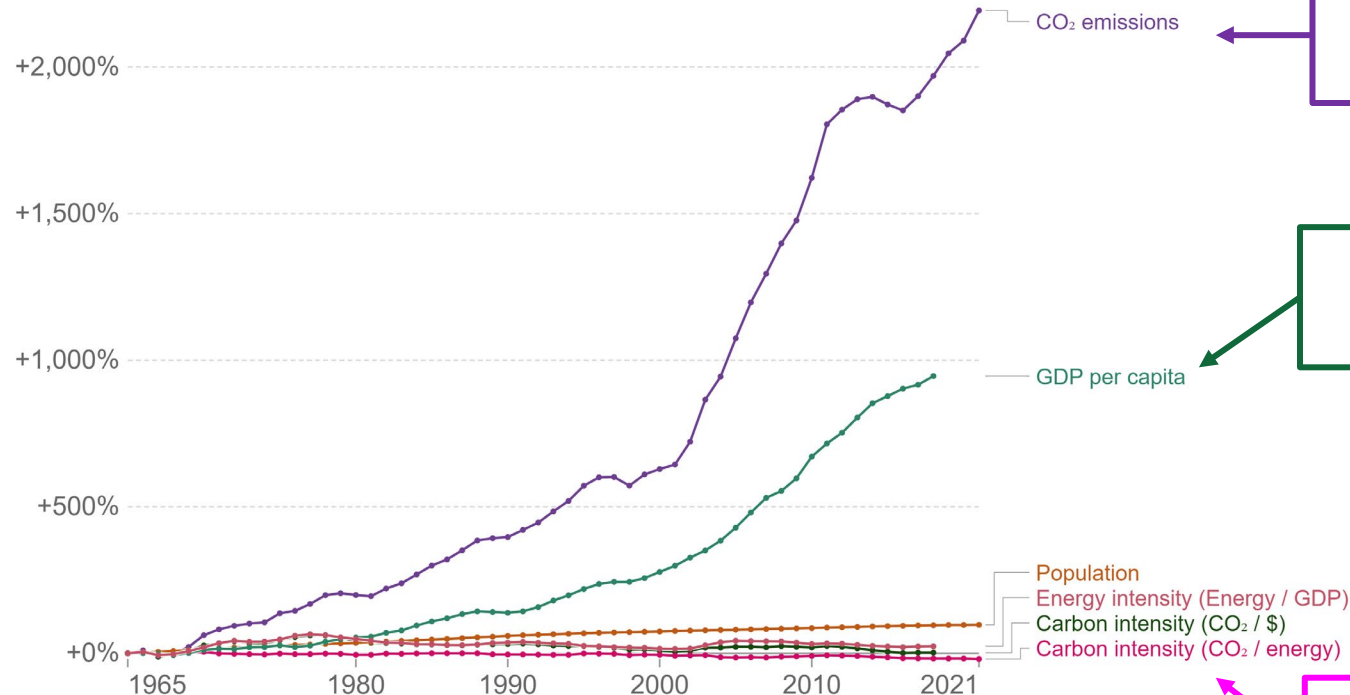
$$Total\ CO_2 = Befolkning \cdot \frac{BNP}{Befolkning} \cdot \frac{Energi}{BNP} \cdot \frac{CO_2}{Energi}$$

Hva bestemmer de totale nivået på CO₂-utslipp?

Kaya identity: drivers of CO₂ emissions, China

Percentage change in the four parameters of the Kaya Identity, which determine total CO₂ emissions. Emissions include fossil fuel and industry emissions¹. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Our World in Data based on Global Carbon Project; UN; BP; World Bank; Maddison Project Database
Note: GDP per capita is measured in 2011 international-\$ (PPP). This adjusts for inflation and cross-country price differences.
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

CO₂ utslipp 2021 sammenlignet med 1965
+2193%

BNP_{pc} 2018 sammenlignet med 1965
+916%

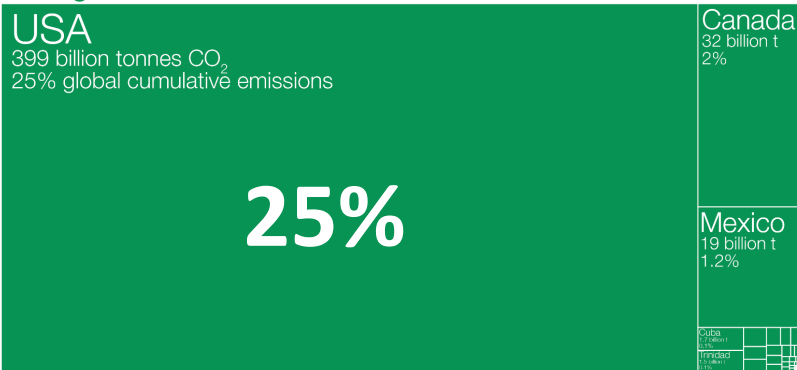
Karbonintensitet 2021 sammenlignet med 1965
-20%

Who has contributed most to global CO₂ emissions?

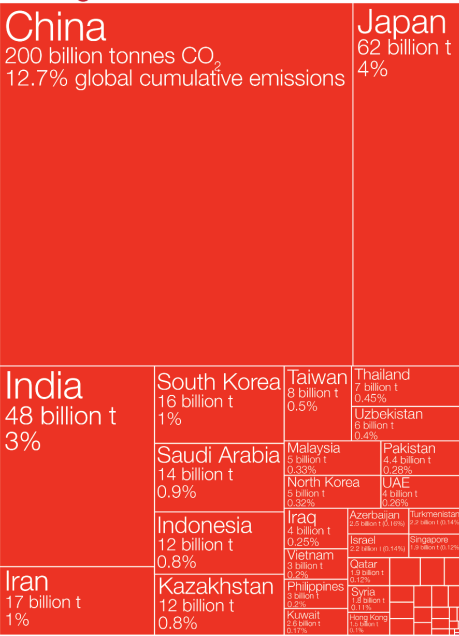
Our World
in Data

Cumulative carbon dioxide (CO₂) emissions over the period from 1751 to 2017. Figures are based on production-based emissions which measure CO₂ produced domestically from fossil fuel combustion and cement, and do not correct for emissions embedded in trade (i.e. consumption-based). Emissions from international travel are not included.

North America
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

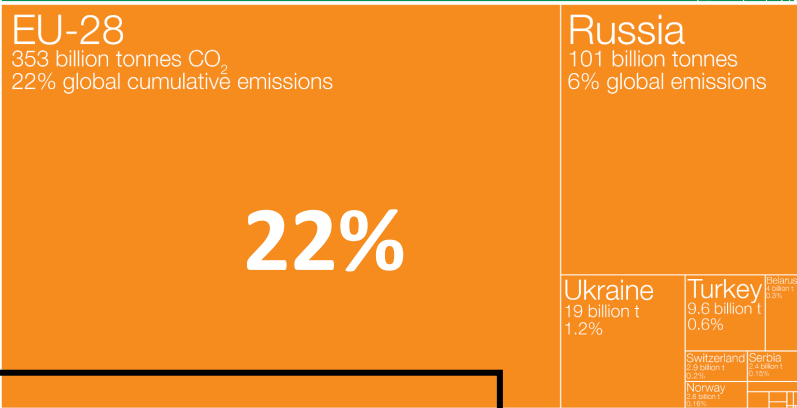

Asia
457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

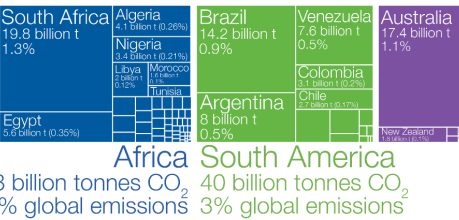

China og India
tatt sammen

16%

22% Europe
514 billion tonnes CO₂
33% global cumulative emissions

Oceania
20 billion tonnes CO₂
1.2% global emissions